

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celeletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXV

CELOVEC, PETEK, 18. APRIL 1980

ŠTEV. 16 (1964)

TUDI PO BEOGRAJSKEM SREČANJU VELJA:

O iskrenosti lepih besed

nas bodo lahko prepričala samo dejanja

„Zavedli smo se, da jugoslovanska državna filozofija temelji na sožitju narodov. Še obstajajo izven Jugoslavije manjšine, ki imajo matično v Jugoslaviji, tedaj se jugoslovanska država v celoti briga zanje. To ni poskus vmešavanja, to izhaja iz jugoslovanske državne strukture. Tako razumemo jugoslovansko zanimanje za to zadevo in vemo, da je pomembno za avstrijsko-jugoslovanske odnose.“ Tako je dejal zvezni kancler Kreisky na tiskovni konferenci pred zaključkom svojega uradnega obiska v Jugoslaviji prejšnji teden. Vprašanje v tej zvezi mu je postavil — japonski novinar; za Slovence razveselivo in za kanclerja brez dvoma presenetljivo, da tudi v daljni Aziji s takšnim zanimanjem spremljajo manjšinsko vprašanje v Avstriji.

Ze samo to dejstvo kaže, da je manjšinsko vprašanje kot še vedno odprt problem v medsebojnih odnosih pri pogovorih v Beogradu kljub vsemu bilo v središču pozornosti. Sicer so bila v ospredju druga, predvsem tudi mednarodna vprašanja, vendar je v vseh pogovorih Kreiskega z novinarji prišlo do izraza, da jugoslovanska stran temu vprašanju posveča potrebno po-

mulacija, da je avstrijska stran potrdila svojo pripravljenost, „da izpolni vse svoje obveznosti iz državne pogodbe“, nedvoumno opozarja in ugotavlja, da doslej te obveznosti še niso izpolnjene.

Tako jasne besede na Koroškem seveda zbujaajo slabo vest. Tu so vedno trdili in še kar naprej trdijo, da so obveznosti iz državne pogodbe izpolnje-

strani tako globoko zasidrana, da se imajo nekateri že kar za povabljeni v Slovenijo — takorekoč kot nagrado za „zgodno rešitev manjšinskega vprašanja“. Toda če ni to tudi samo želja?

Ceprav kancler Kreisky govori le malo drugačen jezik kot deželni glavar Wagner, posebno še, če je na uradnem obisku v Jugoslaviji, pa ga vendar tudi tam zasleduje vprašanje s svetov. V tem vprašanju sta si oba edina: če bo v zakonu o narodnih skupinah spremenjena določba o sestavi svetov, „se pričakuje, da gredo noter“, je namreč glasno razmišljal Kreisky; Wagner pa mu je takoj sekundiral, da je tako spremembo vendar zahtevala manjšina. Tu je resnici na ljubo vendar treba ugotoviti, da so razlogi, zakaj Slovenci sosvete odklanjamo, čisto drugje in precej bolj tehtni; predvsem pa ni naš problem, če stranke niso uspeli v sosvete imenovati zavedne Slovence. Koroški Slovenci naj bi torej za koncesijo, ki bi jo dali glede svetov in stranke rešili njihovih problemov, pristali še na drugo koncesijo in šli v sosvete — vsekakor malo čudna logika.

Naj bo v tej zvezi dovoljeno še vprašanje: Ali ne igraja Wagner in Kreisky tukaj igro z razdeljenimi vlogami? Eden trdi, da je državna pogodba izpolnjena, drugi ga zavrača, češ, da si določila državne pogodbe lahko vsak po svoje razlaga; oba pa silita Slovence v sosvete. Morda se hoče Kreisky na račun Wagnerja profilirati kot bolj odprt in stvaren partner za pogovore?

Sicer pa tudi po izjavah, ki smo jih slišali prejšnji teden v Beogradu, moramo samo ponoviti, kar smo že ponovno poudarili: o iskrenosti lepih besed bodo koroške Slovence lahko prepričala samo dejanja!

Med obiskom avstrijskega kanclerja so bili v Beogradu na ravni gospodarstvenikov ter deželnih in republiških politikov tudi razgovori o konkretnem sodelovanju med obema državama. Pogovoril med koroškim deželnim glavarjem Wagnerjem in namestnikom štajerskega deželnega glavarja Sebastianom s sodelavci na eni ter predsednikom izvršnega sveta Slovenije Antonom Vratušo in članom izvršnega

ne. Zato skušajo državni obisk v Beogradu sedaj z manipuliranjem in postavljanjem resnice na glavo obrniti sebi v prid: „Belgrad akzeptiert unsere Minderheitenpolitik“, skuša sebe in druge miriti Wagner; „Jugoslawien tritt leise beim Slawenproblem“, samovoljno interpretira Kleine Zeitung. Kar ne sme biti, to ne more biti. Pri takih interpretacijah očitno ne gre toliko za dejstva, kakor pa za želje interpretov samih. Taka pobožna želja se kaže tudi v poskusu, da bi koroškim Slovcem in ostalim Korošcem dopovedali, da je „veliki brat“ odpovedal svojo podporo. In ta želja je pe drugi

zornost in da predstavljajo odprte obveznosti obremenitev dobrososedskih odnosov.

Svoje mesto je vprašanje slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji dobilo tudi v zaključnem skupnem sporočilu. Tam je rečeno:

„Predsednika vlad sta posebno pozornost preučila vprašanja, nanašajoča se na položaj in razvoj hrvaške in slovenske manjšine v Avstriji, pri čemer sta poudarila pozitivno vlogo narodnostnih manjšin kot mostu za krepitve medsebojnega razumevanja med obema državama in njunimi narodi in kot pomembnega dejavnika v razvijanju dobrososedskih odnosov. Poudarila sta pomen vsestranskega razvoja slovenske in hrvaške narodnostne manjšine v Avstriji, ki je pogoj za ohranitev njune nacionalne identitete.

Avstrijska stran je potrdila pripravljenost, da izpolni vse svoje obveznosti iz državne pogodbe in druge obveznosti iz mednarodnega prava. Stori-la bo vse, da zagotovi obstoj in uspešen razvoj hrvaške in slovenske narodnostne manjšine v Avstriji in da dejansko zajamči spoštovanje njihovih jezikov in narodnostnih značilnosti, vsestranskega razvoja njune kulture, prosvete, družbenih oblik življenja in gospodarskega položaja.

Obe strani sta se strinjali v tem, da sta dialog in sodelovanje med avstrijsko zvezno vlado in organizacijami hrvaške in slovenske narodnostne manjšine najboljša pot do ureditve vseh vprašanj, ki se tičejo njunega položaja in pravic.

Brez dvoma so to jasne besede. Posebej še, če upoštevamo, da skupno sporočilo govori o „vsestranskem razvoju“ slovenske in hrvaške manjšine, o čemer koroški in avstrijski politiki doslej niso hoteli nič slišati. In tudi for-

Primerjava položaja Slovencev v Italiji in Avstriji

Ta teden so bili na Koroškem člani študijske skupine, ki jo je lani imenoval zvezni kancler dr. Kreisky z nalogo, da izdela primerjalno študijo o pravnem položaju slovenske narodne manjšine v Italiji (dežela Furlanija-Juljska krajina) in v Avstriji (Koroška). Člani skupine so univ. profesor dr. Franz Matscher iz Salzburga (ki velja za enega izmed avtorjev sedanjega zakona o narodnih skupinah — op. ured.), znani izvedenec za manjšinska vprašanja Guy Heraud iz Francije ter predsednik ZSO, odvetnik dr. Franci Zwitter.

Svoje delo je skupina pričela lani jeseni z obiskom v Trstu, kjer se je pogovarjala s predstavniki tamkajšnjih slovenskih organizacij in ustanov ter s predstavniki oblasti in uradnih institucij. Ta teden pa je — kot že rečeno — zanimanje članov študijske skupine veljalo položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

V Celovcu so se člani skupine pogovarjali z vodilnimi predstavniki treh v deželnem zboru zastopanih strank in cerkve ter preko njih spoznali mnenje „uradne“ Koroške. Obiskali so slovensko gimnazijo v Celovcu, medtem ko so si v Železni Kapli, Selah in Bilčovsu ogledali razmere v občinski upravi in v šolstvu. V sredo pa so bili člani skupine na sedežu ZSO, kjer so jim položaj slovenske manjšine tolmačili predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev ter še posebej tudi slovenski občinski mandatarji in šolniki.

Slika, ki jo je študijska skupina dobila v pogovoru z neposredno prizadetimi, ki so ji prikazali razmere na družbeno-političnem, kulturnem in gospodarskem področju ter jo seznanili s konkretnimi primeri diskriminacijskih „sadox“ sedanje zakonske ureditve, se je gotovo bistveno razlikovala od uradne, na formalističnem tolmačenju zgrajene idile.

sveta Hrvaške Emilom Vlačičem na drugi strani so imeli za temo v prvi vrsti obmejno sodelovanje.

Jugoslovanska stran je pri tem ponovno ventilirala vprašanje mejnega prehoda na Pavličevem sedlu, medtem ko so z avstrijske strani predlagali sodelovanje na zimskošportnem

področju na tromeji med Avstrijo, Jugoslavijo in Italijo. Obravnavali so tudi nastajajoči „Interlancer Peca/Petzen“ in vprašanje predora pod Karavankami. Nadaljnja tema pogovora so bili arhivi, ki pripadajo Jugoslaviji po sporazumu iz leta 1923 in ki jih predvsem štajerska dežela še ni vrnila. Glede gospodarskega sodelovanja ob meji in čez njo je avstrijska stran izrazila svoje odklonilno stališče do posebnega gospodarskega sporazuma po zgledu južnotirolskega „accordina“, vendar se je zvedelo, da so v mešani avstrijsko-jugoslovanski komisiji v teku konkretna pogajanja o sporazumu, ki naj bi uredil sodelovanje med Koroško, Štajersko in Gradiščansko ter Slovenijo in Hrvaško. Pričakujejo, da bodo ta sporazum, ki bo zajemal od blagovne menjave preko energetike in turizma do bančništva cel niz medsebojnih vprašanj, podpisali še v letošnjem letu.

Avstrijski gospodarski uradniki in funkcionarji so obisk izkoristili za sklenitev in obnovev številnih kooperacijskih pogodb. Dogovorili pa so se tudi za nekaj milijardnih projektov v okviru skupnega nastopanja na tretjih tržiščih. Med njimi je npr. tromilijardni projekt za naprave za pridobivanje premoga na Kitajskem, prav tako pa gradnja tovarn v Alžiriji, Kamerunu, Nemški demokratični republiki in Iraku, kjer povsod bodo avstrijska in jugoslovanska podjetja skupno vložila milijardne vsote.

Kako svoboden je „svobodni svet“?

Sovjetska vojaška intervencija v Afganistanu brez dvoma pomeni hud udarec politiki popuščanja napetosti ter predstavlja napad na načela neodvisnosti in nemešavanja. Kot tako jo je odločno obsodila tudi velika večina v Združenih narodih. Toda to, kar kot odgovor na to akcijo počenja tako imenovani „svobodni svet“ z najbolj „svobodno“ Ameriko na čelu baje v obrambo svobode, je višek licemerstva.

Ameriški predsednik Carter, ki mu očitno gre za utrditev pozicij v letošnjem predsedniškem volilnem boju, je sovjetsko intervencijo izkoristil kot dobrodošel povod, da manifestira svojo odločnost in moč. Način, kako je dosegel sklep ameriškega olimpijskega komiteja o bojkotiranju letošnjih poletnih olimpijskih iger v Moskvi, je naravnost klasičen primer diktature: v očitnem nasprotju z voljo večine ameriških športnikov je uporabil kar najbolj brutalen politični pritisk ter vnaprej zagrozil, da ameriškim atletom ne bi pustil v Moskvo, tudi če bi olimpijski odbor drugače odločil.

Vendar to še ni dovolj. Sedaj skuša v podobnem smislu „prepričati“ tudi svoje evropske in druge zveznike, da bi prav tako odpovedali sodelovanje pri letošnji olimpiadi. Carterjevo „prepričevanje“ sega od po-

zivov do groženj ter zelo jasno kaže, kako v resnici izgleda „svoboda“ tistega „svobodnega sveta“, v katerem si vodilno vlogo prisvaja Amerika. To izsiljevanje pa se nikakor ne omejuje le na vprašanje olimpijskih iger v Moskvi, marveč sega tudi na področje ameriško-iranskega spora, kjer skuša Carter prav tako pridobiti podporo svojih zaveznikov v Evropi in drugod v svetu.

Dalekosežnih posledic take politike se zaveda ves demokratični in miroljubni svet. Tudi v državah, ki sodijo med najožje zaveznice Amerike, se veča vpliv tistih sil, ki nočejo več biti poslušno orodje Washingtona. Zato Carterjevi pozivi doslej niso imeli zaželjenega odziva niti v vprašanju bojkotiranja olimpijskih iger in še manj v vprašanju skupnih ukrepov proti Iranu, kajti v zahodnih prestolnicah se dobro zavedajo, da ne gre samo za osvoboditev ameriških talcev v Teheranu, temveč tudi za nevarnost naftnega bojkota s strani Irana proti vsem državam, ki bi podpirale Ameriko.

V tej dilemi zahodne države svoje odločitve vedno spet odlagajo in mrzlično iščejo kompromisno rešitev, ki naj bi Evropi dovoljevala kolikor toliko samostojno pot, ne da bi ogrožala njenega zaveznika z Ameriko.

ZSI OB OBLETNICI IZSELJEVANJA:

Spomin na žrtve nas obvezuje da moramo biti budni proti boju neonacizma

V ponedeljek 14. aprila 1980 so se odborniki Zveze slovenskih izseljencev zbrali na seji v Celovcu, kjer so ob obletnici množične izselitve koroških Slovencev za časa nacizma sprejeli naslednjo izjavo:

Na današnji dan leta 1942 je nacistični režim začel z množičnim izseljevanjem koroških Slovencev uresničevati zločinski načrt, ki so ga vse od leta 1920 dalje pripravljali nemški nacionalisti za popolno iztrebljenje slovenskega življa na Koroškem. Prvih 300 koroških slovenskih družin iz Zilje, Roža in Podjune je bilo nasilno pregnanih z domače zemlje in odvedenih v taborišča v Nemčiji. Pozneje jim je sledilo še mnogo drugih v negotovo usodo pregnanosti, kjer so bili oropani domovine, človeškega dostojanstva in vsega imetja. Šele po zmagi nad fašizmom so se spet lahko vrnili na Koroško, kjer so morali z velikim trudom obnoviti svoje izropane domove, obenem pa voditi dolgotrajni boj za popravilo škode, ki še vedno ni povsem zadovoljivo končan.

Tukaj mislimo poleg materialne škode, ki smo jo izseljenci utrpeli v letih pregnanosti, predvsem tudi na ogromno škodo, ki je bila koroškim Slovincem prizadejana z dolgoletno politiko raznarodovanja, zapostavljanja in kratenja osnovnih narodnostnih pravic. Zado-

voljivo popravilo vse te škode vidimo le v uresničitvi takih pogojev, ki bodo jamčili nadaljnji obstoj in zagotavljali vsestranski enakopravni razvoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Zato bivši pregnanci podpiramo prizadevanje obeh osrednjih slovenskih organizacij za doseg posledne in celovite izpolnitve manjšinsko-varstvenih določil avstrijske državne pogodbe in drugih mednarodno-pravnih dokumentov.

V tej zvezi pozdravljamo ponovno izraženo pripravljenost avstrijske zvezne vlade, da bo izpolnila vse svoje obveznosti iz člena 7 državne pogodbe, vendar poudarjamo, da nas bodo o iskrenosti teh obljub prepričala šele ustrezna dejanja. Z zadoščanjem smo sprejeli tudi vest o ukinitvi političnih procesov proti nekaterim slovenskim aktivistom, moramo pa hkrati opozoriti, da se slej ko prej nadaljuje sodno preganjanje naših ljudi samo zato, ker so protestirali proti razpihovanju narodnostne mržnje in zahtevali izpolnitev mednarodno zajamčenih pravic. Slovenski izseljenci, ki smo zaradi zvestobe narodu morali skozi trpljenje pregnanosti, odločno protestiramo zaradi kriminalizacije boja za narodnostni obstoj ter zahtevamo ukinitve vseh krivičnih procesov proti pripadnikom slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Ko se ob obletnici nasilne izse-

litve spominjamo takratnih dogodkov, nas k temu ne navaja želja po maščevanju, pač pa zavest, da mora biti spomin hkrati tudi opomin. To velja še posebno letos, ko obhajamo 35-letnico zmage nad fašizmom in se tudi bivši slovenski pregnanci čutimo povezane s številnimi milijoni sotrpinov, pripadnikov najrazličnejših narodov, ki so v letih fašistične strahovlade trpeli v zaporih in taboriščih, umirali na moriščih in padali v oboroženem protifašističnem boju.

Spomin na ogromne žrtve, ki jih je doprineslo človeštvo za svobodo, demokracijo in mir v svetu, nas obvezuje, da napravimo vse, kar je v naših močeh, da nikdar več ne bi prišlo do takih zablod. Zato je naloga in dolžnost nas vseh in še posebej bivših žrtev nacističnega nasilja, da pristojne oblasti nenehno opozarjamo na njihove obveznosti, ki so jih prevzele z obljubo, da bo demokratična Avstrija v duhu protifašističnega boja, kateremu se ima zahvaliti za svojo obnovo, izruvala vse korenine nacizma ter preprečila sleherno oživljanje nacistične miselnosti in neonacistične dejavnosti.

Vendar pa moramo prav v letu, v katerem obhajamo 35-letnico zmage nad fašizmom in istočasno proglasitve neodvisnosti Avstrije ter 25-letnico podpisa avstrijske državne pogodbe, z globoko zaskrbljenostjo ugotoviti, da se v naši državi spet nevarno množijo pojavi nacionalizma in neonacizma. Izživljanje teh sil, ki so Avstrijo že enkrat pripeljale na rob prepada in jo pahnilo v smrtni objem zločinskega nacifašizma, postaja vedno bolj nesramno in predstavlja napad na demokratične pridobitve, zlasti pa pomeni žalitev vseh tistih, ki so s trpljenjem in z aktivnim bojem prispevali k osvoboditvi in obnovitvi neodvisne demokratične Avstrije.

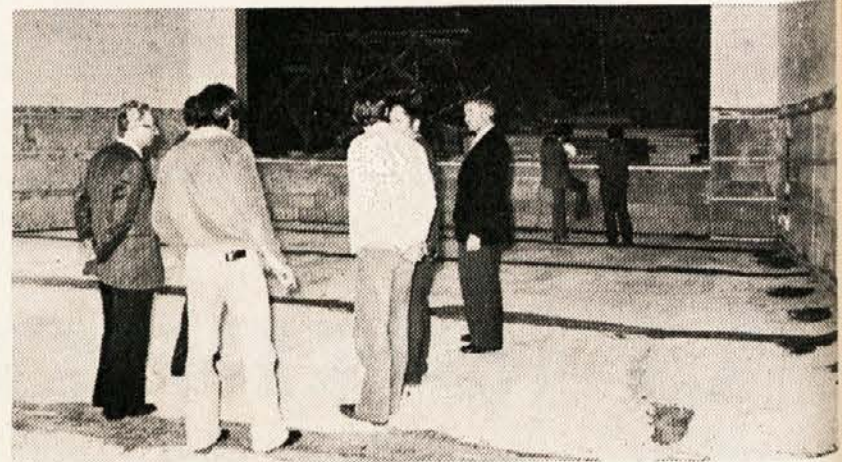
Ravno zaradi tega ne moremo razumeti kapitulacije oblasti v zvezi z odkrivanjem pojavov in bistva desničarskega ekstremizma v Avstriji, kakor moramo odločno obsoditi nezasišano ravnanje varnostnih organov, ki pri raznih priložnostih ščitijo neonacistične izzivače, hkrati pa surovo ukrepajo proti demokratom in antifašistom, ki upravičeno protestirajo proti zopetnemu oživljanju nevarne miselnosti in dejavnosti.

Ob obletnici zločinske izselitve zato tudi bivši slovenski pregnanci, ki se z avstrijskimi patrioti čutimo solidarno povezane z mednarodno skupnostjo protifašističnih borcev in žrtev fašizma, z vso resnostjo opozarjamo na nevarnost, ki jo predstavlja sleherno obujanje nacionalizma in neonacizma. V tej zavesti pozivamo odgovorne dejavnike v deželi in državi, naj proti tej nevarnosti nastopijo odločno in pravočasno, da ne bi bilo spet enkrat prepozno.

Kraji trpljenja, groze in smrti, kot so bili Mauthausen, Dachau, Auschwitz, Treblinka in Buchenwald, ali Lidice, Oradour, Kragujevac in Marzabotto, pa tudi Hesselberg, Frauenaurach, Eichstätt, Hagenbüchach in mnogi drugi, so in bodo ostali v zgodovini zapisani kot imena strašnega spomina — milijoni nedolžnih žrtev so povezani z njimi. Ti milijoni pa nas pozivajo in nam nalagajo obveznost, da ne smemo dopustiti, da bi se kdajkoli ponovile razmere, ki bi spet omogočale tako strašne zločine nad človekom in njegovim dostojanstvom.

Zveza slovenskih izseljencev

Odborniki ZSO obiskali gradbišče kulturnega doma v Šentprimozu

Slovensko prosvetno društvo „Danica v Šentvidu v Podjuni, ki brez dvoma sodi med najbolj aktivne krajevne celice slovenske kulturno-prosvetne dejavnosti na Koroškem, se pripravila na svoj veliki dogodek: otvoritev novega Kulturnega doma. Kulturni dom v Šentprimozu je namreč kratko pred dograditvijo in bo pričal o samoiniciativnosti krajevnih dejavnikov ter o samopomoči, ki jo razvijajo koroški Slovenci ob podpori matičnega naroda.

V četrtek 10. aprila so si gradbišče Kulturnega doma v Šentprimozu ogledali člani Izvršnega odbora Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, ki so jih predstavniki krajevnega društva s predsednikom Stankom Wakounigom na čelu seznanili z napredovanjem gradbenih del ter jim tolmačili pereče probleme narodno-kulturnega življenja v občini Škocijan. Predvsem je pogovor veljal vprašanjem okoli izgradnje in bližnje otvoritve Kulturnega doma ter so predstavniki ZSO obljubili druženjem tudi za bodoče vsestransko pomoč osrednje organizacije.

Ob tej priložnosti so odborniki ZSO obiskali tudi sosednji otroški vrtec, ki je nastal v okviru samopomoči koroških Slovencev na področju predšolske vzgoje mladine. Zdjaj uspešno deluje že leto dni in 30 otrokom nudi vzgojo v obeh deželnih jezikih, česar mladina v javnih otroško-varstvenih ustanovah na Koroškem ni deležna. Za darila v obliki dvojezičnih slikanic so se otroci zahvalili s skupno pesmijo.

Še naprej razburjeni duhovi zaradi škandala okoli gradnje dunajske bolnišnice

Medtem ko se je kancler Kreisky mudil na obisku v Beogradu, je škandal okoli gradnje dunajske bolnišnice (Slovenski vestnik je o tem že poročal) minuli teden dosegel nov višek. V primerjavi z očitki, ki so prišli v javnost prejšnji teden, so zapravljanje denarja v nočnih barah in podobne reči, ki jih je odkril kontrolni urad dunajske mestne občine, še zelo nedolžne. Kajti zdaj je govora o vsotah, ki predstavljajo dejansko gospodarski zločin, kakor je to ugotovil tudi kancler Kreisky na konferenci socialističnih zaupnikov.

V zavezo je zapleten tudi dunajski veleobrat Siemens, ki je baje enega od treh odgovornih direktorjev pri gradnji bolnišnice podkupil (menda gre za vsoto 18 milijonov šilingov!) in si s tem zagotovil naročilo za medicinsko-tehnično opremo nove bolnišnice. Direktor Winter, ki sicer prav tako zanika, da bi bil denar prejel, kakor vodstvo Siemensu taji, da bi bilo omenjeno vsoto komur koli izplačalo, je bil medtem že suspendiran; zabranjen mu je vstop v pisarno in biti mora na razpolago gospodarski policiji.

Opozicija in tako imenovani neodvisni tisk izrabljata škandal okoli gradnje bolnišnice šveda v svoje namene. Tako je dunajski podžupan in vodja dunajske ÖVP Busek že povedal, da z začasno odstavitvijo enega direktorja zadeva še nikakor ni urejena; trudi se dokazovati, da sta za celotno zadevo v bistvu odgovorna dunajski župan Gratz in finančni minister Androsch. Ker ta dva socialistična politika sodita v najožji krog morebitnih naslednikov Kreiskega, ju skuša ÖVP že sedaj v javnosti onemogočiti in s tem posredno zadeti Kreiskega samega, proti kateremu neposredno ne more niti noče frontalno izpasti. Pri vsem tem pa je treba imeti pred očmi, da se je gradnja bolnišnice začela še v času ljudskostrankar-

ske samovlade, le da v njenem času na gradbišču ni bil premaknjen niti kamen.

Dunajska SPO je morala počakati na vrnitev Kreiskega iz Beograda, preden je sploh reagirala. In še potem je njena reakcija na protisocialistično kampanjo dunajskega tiska izpadla precej zadržano: namesto da bi se postavila proti vsem napadom, se le razburja, da ÖVP ne mara Dunaja, tega lepega „domačega mesta“, namesto da bi javnosti dokazali, da njihovi politiki dejansko niso vpleteni v škandal, se le razburjajo nad pisanjem tiska, češ da obsojta še preden je zadeva raziskana.

Vse tri stranke so se sporazumele o sestavi parlamentarnega preiskovalnega odbora, ki naj razčisti celotno zadevo. Samo upati je, da odbor ne bo deloval po načelu „manus manum lavat“ (roka roko umiva), kot so vedeli že stari Rimljani. Kajti izkušnje kažejo, da se korupcija tudi pred avstrijskimi vrati ne ustavi in da Avstrija tudi v tem pogledu ni nekakšen „otok blaženih“.

Od ljudskostrankarske propagande se je distanciral tudi sindikat gradbenih delavcev, ki je na zborovanju delavcev, zaposlenih na gradbišču bolnišnice, zavzel stališče k temu vprašanju. Pri tem je izrazil željo po čim hitrejši dograditvi bolnišnice, hkrati pa zahteval strogo preiskavo sedanjega škandala ter ostro obsodbo vseh odgovornih, ki bi jih preiskava odkrila.

V tem smislu se je izjavil tudi kancler Kreisky, ki je na že omenjeni konferenci socialistične stranke na Dunaju dejal, da mora za socialistično stranko biti najvišje načelo verodostojnost. Zato je po eni strani zahteval strogo preiskavo zadeve, po drugi strani pa se izrekel za čim hitrejšo dograditev bolnišnice — kajti če bo enkrat stala in se bo v njej delalo, potem bodo obmolnila tudi vsa obrekovanja.

fra-ter-

Eno leto po potresu je Črnogorsko primorje eno samo gradbišče

V torek je minilo eno leto od tistega strašnega dneva, ko so v Črnogorskem primorju potresni sunki v kratkih sekundah uničili velik del tistega, kar so ljudje gradili in čuvali skozi stoletja. Potres je prizadejal 250 krajev in jim zasekal hude rane: okoli 100 mrtvih in 1700 ranjenih — to je bil krvni davek, ki ga je terjal potres; približno 80.000 ljudi je ostalo brez strehe nad glavo in 20.000 učencev ter dijakov brez šolskih prostorov, uničeni so bili številni zdravstveni, gospodarski in turistični objekti, razdejana je bila stoletna zgodovinska dediščina.

Vendar pa se je v Črnogorskem primorju takoj začela široka obnova in tudi danes so po lanskem potresu prizadeti kraji eno samo veliko gradbišče. Ob bratski podpori cele Jugoslavije in solidarnosti mednarodne skupnosti so začeli odstranjevati posledice katastrofe ter ustvarjati pogoje za novo življenje. Doslej je bilo zgrajenih 1800 montažnih in več kot 3500 zidanih objektov, popravili so nad 5200 zgradb, trenutno pa je v gradnji blizu 7000 novih poslopij. Okrog 10.000 gradbenih delavcev iz vse Jugoslavije hiti z obnavljanjem poškodovanih in gradnjo novih hiš, ki bodo varne pred morebitnimi novimi potresi.

Hude izgube je pri potresu utrpel tudi turizem, ki je najpomembnejša gospodarska dejavnost Črnogorskega primorja. Potresni sunki so namreč povsem porušili hotele, v katerih je bilo 4000 postelj, močno poškodovali pa turistične objekte s skupaj 13.500 posteljami. Pri sedanjih obnovi posvečajo razen gradnji najrazličnejših stanovanjskih hiš prednost obnovi gospodarstva, zlasti pa turističnih zmogljivosti. To predvsem tudi zaradi tega, ker bi radi čim prej preselili v nova ali obnovljena stanovanja tistih 3000 družin, ki so mora-

le prezimiti v hotelih, vikendih in počitniških domovih. Tako računajo, da bo v letošnji sezoni v Črnogorskem primorju turistom že spet na voljo okrog 90.000 postelj in da bodo dosegli vsaj polovico dohodka od turizma, ki so ga imeli v letu pred potresom.

Za obnovo v Črnogorskem primorju je jugoslovanska skupnost z zakonom zagotovila 52 milijard dinarjev pomoči, ki bo na razpolago tekom desetih let. Tako bo ob široki solidarnosti mogoče izvesti celovit program obnove.

Kidričeve nagrade

za znanstveno-raziskovalno delo

V okviru posebne slavnosti, ki so se je udeležili vodilni predstavniki družbenopolitičnega življenja Slovenije, so prejšnji teden podelili letošnje Kidričeve nagrade, najvišja republiška priznanja za znanstveno-raziskovalno delo. Slavnostni govornik je bil predsednik skupščine SRS Milan Kučan, ki je poudaril, da vsakoletna podelitev teh visokih priznanj odseva spoznanje, da ima znanost izjemen pomen za prihodnost Jugoslavije in njene socialistične samoupravne skupnosti, pa tudi za razvoj socializma in za napredek človeštva ter njegove kulture.

Kidričovo nagrado za življenjsko delo na področju pravnih znanosti je prejel prof. dr. Gorazd Kušej, za življenjsko delo na področju prava in industrijske lastnine prof. dr. Stojan Pretnar, za vrhunske dosežke pri temeljnih raziskavah na področju kemije prof. dr. Jože Slivnik, za vrhunske dosežke na področju kvantne kemije prof. dr. Andrej Ažman, za vrhunske dosežke na raziskovalnem področju motorjev z notranjim zgorevanjem prof. dr. Radislav Pavletič ter za vrhunske dosežke na raziskovalnem področju paleontologije in biostratigrafije prof. dr. Anton Ramovš.

Razen tega so podelili še 17 nagrad sklada Borisa Kidriča za pomembne uspehe v raziskovalnem delu in 23 nagrad za izume in izpolnitve.

Pester spored prirediteljev ob 25-letnici avstrijske državne pogodbe

Prihodnji mesec — 15. maja — bo minulo 25 let od zgođovinskega dneva, ko je bila v dunajskem Belvederu svečano podpisana avstrijska državna pogodba, s katero je Avstrija deset let po osvoboditvi tudi formalno dosegla svojo neodvisnost in spet polnopravno zažvela kot svobodna in suverena država. Petindvajsetletnica tega pomembnega dogodka je brez dvoma vzroka dovolj, da bo jubilej primerno poudarjen in proslavljen. V ta namen je bil pripravljen pester spored najrazličnejših proslav in prireditev, ki se bodo v glavnem odvijale na Dunaju, vsaj delno pa bodo zajele celotno Avstrijo.

Pravzaprav so se prireditve ob 25-letnici podpisa državne pogodbe začele že ta mesec. Tako je bila 11. aprila — torej za obletnico dneva, ko je leta 1955 avstrijska vladna delegacija odpotovala na odločilna pogajanja v Moskvo — v Pottenbrunn pri St. Pöltenu odprta razstava „Avstrija — druga republika“. Večina proslav pa bo razumljivo osredotočena na dneve okoli 15. maja, ko bo na Dunaju osrednja slavnost, katere se bodo v vsej verjetnosti udeležili zunanji ministri štirih podpisnic državne pogodbe — Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in Združenih držav Amerike.

Izmed načrtovanih prireditev moramo tukaj omeniti seveda le nekatere:

Narodna knjižnica na Dunaju je pripravila dokumentarno razstavo z naslovom „Od zasedbe do državne pogodbe“, ki je bila odprta 15. aprila ter bo obiskovalcem dostopna do 7. junija. „Državna pogodba v ogledalu karikature“ je naslov razstave, ki jo bodo 22. aprila odprli v dunajskem Domu umetnikov. Vi-

šek na področju razstav pa bo nedvomno 15. maja v Belvederu, kjer bodo vse spet uredili tako kot je bilo za časa podpisa državne po-

godbe; med drugim bo razstavljen tudi original tega mednarodnega dokumenta, odkrili pa bodo umetniško oblikovano ploščo, ki bo spominjala na podpis državne pogodbe.

Pravosodno ministrstvo pripravlja za 25-letnico državne pogodbe vrsto dokumentacij o spomenikih in obeležjih, ki spominjajo na žrtve fašističnega nasilja in političnega zasledovanja v Avstriji. Ministrstvo za pouk in umetnost vključuje v proslave šolsko mladino; v ta namen je izdalo publikacijo „25 let avstrijske državne pogodbe“ in jo razposlalo na šole, kjer je v teku tudi velika akcija, v katere okviru se šolarji bavijo s sodobno zgodovino; temi „Državna pogodba“ so posvečeni razni seminarji za izpopolnjevanje učiteljev, dne 21. aprila pa bo skupina šolarjev razpravljala o državni pogodbi z zveznim kanclerjem Kreiskym.

Petindvajsetletnici državne pogodbe bo veljal simpozij, na katerem bodo 16. in 17. maja pod vodstvom prof. dr. Erike Weinzierl sodelovali domači in tuji zgodovinarji. V dneh od 13. do 15. maja bo prirejeno novinarsko srečanje, ki se ga bodo udeležili vodilni novinarji iz držav-podpisnic državne pogodbe. Prav tako z udeležbo iz teh držav pa bo potekal tudi simpozij o gospodarsko-političnih vprašanjih.

Posebno številne bodo najrazličnejše kulturno-zabavne, športne in podobne prireditve, pri katerih bodo sodelovali vrhunski ansambli prav tako kot amaterske skupine. Napovedan je izid številnih publikacij, poštna uprava pa bo ob tej priložnosti izdala tudi posebno znamko.

Kardeljeva razstava v Slovenj Gradcu

V umetnostnem paviljonu v Slovenj Gradcu, ki je bil že prizorišče velikih mednarodnih umetniških razstav, bodo danes odprli razstavo o življenju in delu lani umrlega državnika, revolucionarja in misleca Edvarda Kardelja. Razstava, ki je bila najprej prirejena v Ljubljani, bo v Slovenj Gradcu odprta do 10. maja, potem pa jo bodo prenesli tudi še v druge kraje Slovenije.

Med razstavo bo v Slovenj Gradcu tudi več vzporednih prireditev, kot so predavanja, okrogle mize, filmske predstave in podobno, katerih tematika bo prav tako povezana z delom Edvarda Kardelja, zlasti z uresničevanjem njegovih teoretskih dognanj v praksi. V razstavnih prostorih pa bodo razstavljene (in na prodaj) tudi najnovejše knjižne izdaje s Kardeljevimi deli.

Kot uvod v današnji „Kardeljev dan“ v Slovenj Gradcu pa bodo tamkajšnji šolski center pomenovali po velikem revolucionarju.

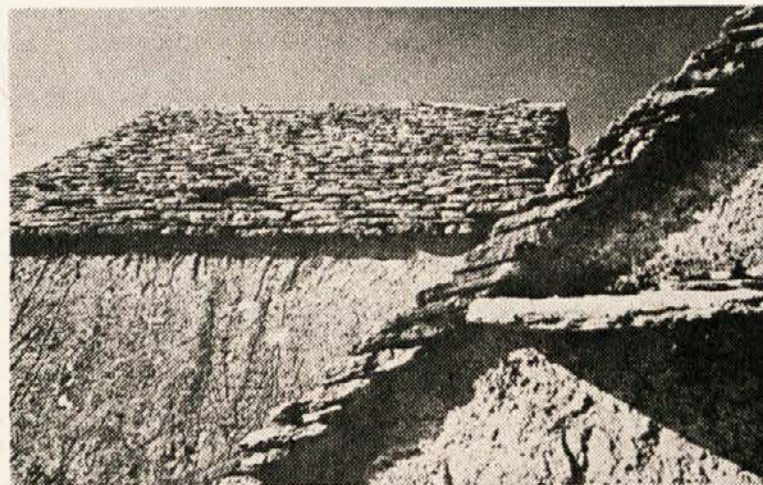
AULA SLOVENICA

CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5—7

Vljudno Vas vabimo na obisk fotografske razstave

Kamen na kamnu

Jožko Prinčič - Viljem Zavadlav

Razstava je odprta do 25. aprila 1980, in sicer od ponedeljka do petka od 13. do 17. ure.

Prisrčno vabljeni!

„Kamen na kamnu“ zanimiva fotografska razstava o Krasu

V sodelovanju s Slovensko prosvetno zvezo v Gorici je v ponedeljek v Auli slovenica bila odprta fotografska razstava o Krasu in sicer pod naslovom „Kamen na kamnu“. Gre za fotografije Jožka Prinčiča in Viljema Zavadlava, ki sta motive Krasa zbrala v zimskem času.

Razstavo je odprl predsednik društva Aula slovenica dr. Mirt Zwitter, ki je ob tej priložnosti posebej pozdravil navzoča avtorja, tajnika Slovenske prosvetne zveze v Gorici Marka Waltritscha, predsednika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Francija Zwitterja in podpredsednika Slovenske prosvetne zveze v Celovcu Tomaža Ogrisa. V kulturnem sporedu je nastopil ženski pevski zbor iz Štandraža pri Gorici pod vodstvom Stanka Benka. Tajnik SPZ v Gorici Marko Waltritsch je ob tej priložnosti povedal, da je do razstave prišlo v okviru sodelovanja s Slovensko prosvetno zvezo v Celovcu. Izrazil je posebno zadovoljstvo, da razstavo „Kamen na kamnu“ lahko pokažejo tudi koroškimi Slovincem, saj je prav goriška pokrajina po zgodovini povezana tudi s Slovenci na Koroškem, zlasti iz časa prve svetovne vojne, ko je v teh krajih premnogi naš rojak pustil

svoje življenje. Zaključil je v prepričanju in z željo, da bi tudi v prihodnosti prišlo do podobnih srečanj kulturnih delavcev v Gorici in na Koroškem.

O pričujoči razstavi je spregovoril prof. Milko Rener, ki je med drugim dejal, da sta Jožko Prinčič in Viljem Zavadlav bila pobudnika fotografskega krožka v Gorici „Skupina 75“ in razvila intenzivno fotografsko dejavnost. Tako sta v nekem pogledu prehitela sama sebe in požela precej priznanj doma in v sosednjem prostoru.

Prof. Rener je svoja razmišljanja o razstavi zapisal tudi v reprezentančnem katalogu razstave „Kamen na kamnu“, katerega je založila Slovenska prosvetna zveza v Gorici. Tu je med drugim povedano:

Njun fotografski poseg ni ostal le morebitna spremna beseda od nosno „dokument pred razpadom“, pač pa se je razvil v ljubeznivo analizo kraške kulture in se nkratki pretil v umetniško ustvarjalno hotenje... Avtorja sta s svojim izrezom odvzela vsakršen videz dogajanja v času, zato sta svoj predmet oblikovala v zimskih dneh, ki najbolj ustrezajo temu namenu. Ta izvenčasovnost daje zunaj vsebini predmeta videz vse večje monumentalnosti in plastičnosti — in tako rekoč še enkratno okamenelost... Strukture se z ostrimi profili sklepajo v geometrične kompozicije in ti skladi se stežka in molče počasi odmikajo v globino: sproti pa se kar se da upirajo pritlikavosti in s pomočjo enakomernega ritma stopničasto zloženih in strmih skriljevih streh težko molijo v prazno nebo... Vendar je avtorja posebno prizadelo dejstvo, da so te domačije onemele, da so „boriači“ prazni, da je orodje odslužilo — skratka, da se je Kras izpraznil in da je ostal samo še — KAMEN NA KAMNU.

Impresivne besede prof. Renerja prepričljivo razodevajo vsebino fotografske razstave „Kamen na kamnu“, ki z umetniškimi posnetki priča o svetu na Krasu, kateremu je kamen življenje in minevanje.

Zato priporočamo, da si razstavo ogleda čimveč ljudi, saj je to enkratna priložnost spoznati Kras, kakor ga je zabeležil objektiv Jožka Prinčiča in Viljema Zavadlava.

Enaki in bolj enaki

Pred deželnim sodiščem v Celovcu se je prejšnji teden končal proces proti prof. dr. Robertu Saxerju, ki sta ga vodja celovške redakcije Kleine Zeitung Heinz Stritzl in bivši FPÖ-jevski poslanec dr. Otto Serinzi tožila zaradi žaljenja časti. Dr. Saxer je bil obsojen na 30.000 šilingov denarne globe (ali 100 dni zapora) pogojno na tri leta, obema tožilcema mora plačati po 1000 šilingov in poleg tega poravnati še stroške procesa ter sodbo objaviti v treh koroških dnevnikih.

O zadevi smo v našem listu že poročali in bi zato le kratko omenili, da je šlo v bistvu za publikacijo, v kateri je dr. Saxer znanstveno analiziral pisanje koroškega tiska v zvezi s tako imenovanim Schleyerjevim plakatom, ki ga je pred dvema leti na celovški univerzi razstavil mladi avstrijski umetnik Hans Linhart in s tem baje izval „široko razburjenje“. Na tem primeru je dr. Saxer kritično osvetlil metode, ki se jih določeni krogi poslužujejo pri oblikovanju javnega mnenja. S svojimi ugotovitvami pa je razžalil omenjena tožilca, ki sta potem iskala in tudi našla pomoč pri sodišču.

Izid procesa spet enkrat potrjuje, da so na Koroškem pred zakonom eni enaki, drugi pa še bolj enaki: eni smejo o drugih govoriti in pisati vse, kar hočejo, pa se nihče ne sme čutiti užaljenega (posebno značilen je primer učiteljev slovenske gimnazije, ki jim je sodnik odrekel pravico čutiti se užaljene zaradi KHD-jevskega očitka, da je njihova šola „veliki strup“); če pa o njih nekdo pove ali zapiše kritično besedo, so takoj zadržani v svoji časti in se zatečejo k sodišču, kjer navadno tudi najdejo uvidevne sodnike. Sodbo o tem, ali takšna praksa, ki ustvarja posebne „tabuje“, služi ugledu Avstrije kot pravne države, prepustimo raje drugim, kajti sicer se lahko zgodi, da bo spet kdo užaljen.

Kot zanimivost ob robu pa bi le še omenili značilno povezavo, ki jo je opaziti med Kleine Zeitung in FPÖ: ne le v zadevi okoli Schleyerjevega plakata, kjer sta urednik KZ in poslanec FPÖ skupaj nastopila kot tožilca — tudi pri „carinskem prekršku“ Zveze slovenskih zadrug se je klicu Kleine Zeitung po parlamentu zelo hitro odzval FPÖ-jevski poslanec Haider...

Koroški dnevi v Trziču

V Cankarjevem domu v Trziču se bodo danes začeli KOROŠKI DNEVI, ki naj bi na raznih prireditvah predstavili tamkajšnjemu prebivalstvu kulturno-umetniško ustvarjanje koroških Slovincem in tako še poglobili poznanstvo in prijateljstvo med rojaki, ki jih ločijo sicer vrhovi Karavank, pa so si kljub temu dobri sosede.

Pobudnik koroških dni v Trziču je Skupina 77, ki je ob podpori Zavoda za kulturo in izobraževanje prireditev tudi organizirala, podprli pa sta jo občinska skupščina in gospodarstvo v Trziču.

Današnji spored se bo pričel ob 18. uri s prireditvijo „Koroška v besedi in pesmi“ v Cankarjevem domu, kjer bo gledališki igralec Polde Bibič predstavil izbor del koroških pesnikov in pisateljev Milke Hartmanove, Andreja Kokota, Valentina Polanška, Florjana Lipuša in Janka Messnerja, medtem ko bo mešani pevski zbor Jakob Petelin Gallus iz Celovca izvajal venček koroških narodnih pesmi. Ob 19.30 uri pa bo v galeriji NOB otvoritev razstave akademskega slikarja Valentina Omana, ki bo potem odprta do 14. maja.

Dne 25. aprila (ob 18. uri) bo v tem okviru v Kurnikovi hiši otvoritev razstave slikarja samorastnika Ernsta Arbeitsteina, ki bo prav tako ostala odprta do 14. maja, ko bodo Koroški dnevi v Trziču zaključeni s predavanjem v dvorani paviljona NOB, kjer bo dr. Cene Avguštin v besedi in sliki predstavil kulturne spomenike Koroške.

Za Koroške dneve v Trziču je izšel tudi lep, bogato opremljen katalog, ki bo obiskovalcem skupaj s prireditvami prikazal vsaj del tistega, kako koroški Slovenci živimo in kaj ustvarjamo.

Človek pred izbiro: Kajenje ali zdravje?

Prejšnji teden — 7. aprila — smo kakor vsako leto za ta dan obhajali Svetovni dan zdravja. Letos ga je svetovna zdravstvena organizacija (WHO) posvetila boju proti kajenju pod geslom „Izberite sami: kajenje ali zdravje!“ in s tem usmerila pozornost svetovne javnosti na problem, katerega posledice postajajo čedalje usodnejše za človeštvo.

Številne raziskave v zvezi s kajenjem neizpodbitno dokazujejo, da so cigarete osnovni krivec za tisoče nepotrebnih smrti. Kajenje namreč sproža pri kadilcu proces, ki postopoma povzroča neozdravljive bolezni, katerih končni učinek je v razmerju s količino nikotina, ki ga kadilci akumulirajo v več letih kajenja.

Statistični podatki kažejo, da je prav kajenje krivo za 90 odstotkov vseh smrti pri raku na pljučih, pri 25 odstotkih smrti zaradi bolezni srca in ožilja ter 75 odstotkih smrti zaradi kroničnega bronhitisa. To pomeni, da zaradi kajenja umre v enem letu najmanj milijon ljudi. Samo v Kanadi na primer letno zaradi kajenja umre 24.000 ljudi, v Veliki Britaniji od 25 do 30 tisoč ljudi in v Združenih državah Amerike celo 350.000 ljudi. Podobne posledice kajenja ugotavljajo tudi v drugih državah.

Posebno škodljivo je kajenje ženskam. Zdravniki še posebej opozarjajo, naj ženske opustijo kajenje vsaj med

nosečnostjo, kajti takrat kajenje ne škodi le nosečnici, ampak tudi še nerojenemu otroku. Prav tako usodne pa so posledice kajenja za mladino, vendar se ravno med mladostniki ta razvada v zadnjem času posebno nevarno širi.

Ne nazadnje pa je pri kajenju in njegovih posledicah treba še upoštevati, da ne škodi samo kadilec samim, ampak prav tako tudi nekadilec, ki so prisiljeni s kadilci živeti skupaj v zadimljenih prostorih. To pomeni, da kadilec ne ogroža le samega sebe, marveč tudi sočloveka, ki ga posredno spravlja v enako nevarnost za njegovo zdravje.

Kajenje je torej resen problem, s katerim bi se morala spoprijeti vsa svetovna skupnost. Boj proti kajenju bi moral potekati odločno in hkrati človeško, predvsem s prepričevanjem. To pa ne samo za določen dan in na poseben poziv, temveč nenehno in povsod. Pri tem se je treba zavedati, da medicina na žalost ne premore kakega sredstva, s katerim bi mogla zanesljivo vplivati na vedenje kadilcev; prav tako tudi ne obstaja niti eno zdravilo, ki bi kadilca res odvadilo razvade. Edino orožje v boju proti kajenju je torej prijateljsko prepričevanje: opozarjanje na nevarne posledice in trkanje na vest kadilcem, naj se pri izbiri „Kajenje ali zdravje“ odločijo za zdravje — v korist sebi in so-ljudem.

„Oder 73“ nastopil s komedijo

Igralska skupina „Oder 73“, ki deluje in ustvarja v okviru Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“ v Pliberku in ki je naštudirala že nekaj izrednih komadov ter jih posredovala publiki tostran in onstran meje, je v soboto vabila na premierno predstavo komedije Marjana Marinca „Poročil se bom s svojo ženo“ v režiji Anite Hudl.

Za svoje odsko udejstvovanje in ustvarjanje je prejela skupina vrsto priznanj mladinskih amaterskih skupin, med njimi tudi „Republiško priznanje“ za nam še dobro znani kabaret „1x1=1“. Bila pa je tudi kot prva amaterska skupina povabljena na Borštnikovo srečanje v Mariboru. Bivša mladinska skupina je prerasla v odraslo skupino „Oder 73“ in sedaj se ustvarja že njen pomladek, ki se bo v maju predstavil z mladinsko igro prirejeno po istoimenski Vando-tovi povesti „Kekec“.

Ob začetku je povzel besedo tovariš Kolenik Lipej in pozdravil zbrano občinstvo. Komedija kot taka je polna zapletljivosti, in polna humorja. Mlad zakonski par muči stanovanjski problem. Mož in žena stanujeta v majhni podnajemniški sobici, kjer si še kave ne smeta kuhati, kajti, tako pravi njuna gospodinja, ki ju stalno „obiskuje“;

tudi to škoduje pohoštvu. Stanovanjska utesnjenost, s svojim izsiljevanjem vedno prisotna gospodinja, vodi mladi par v vedno daljše in glasnejše prepire in to zaradi malenkosti, ki bi v drugih okoliščinah sploh ne bile opazne. Vzrokov se seveda ne išče tam, kjer so, temveč tam, kjer jih sploh ni, potiskata si jih drug drugemu, dokler Milena ne najde navideznega vzroka v obisku prijateljice Irene pri Janezu, svojem možu.

Kmalu se pojavita še Milenin oče in Janezova mati, ki prineseta s seboj še več zapletkov in seveda še večjo prostorsko stisko. Skrbna, kot sta pač, hočeta zakrpati razbiti lonec in to seveda na zapleten način. Gospodinja pa je ob vsem tem zelo vesela, da se ji kar samo ponuja, da lahko iztrži še višjo najemnino.

Nenaden vstop neznanca, ki ga hoče gospodinja vseliti v tako že prenatrpano sobico, dokončno razčisti situacijo. Ob njegovih težavah mlada zakonca šele uvidita, kako

so pravzaprav majhne intrige ne-spametne. In končno se uredi tudi stanovanjski problem.

Komedijo so izvrstno posredovali Krista Messner, Franc Kuežnik, Krista Sumič, Marija Trampusch, Alojz Messner, Albert Messner, Matevž Nachbar, Zalka Kuežnik in Jožko Hudl.

Občutilo se je, da so se izvrstno vživeli v svoje vloge in s svojimi kretnjami in podobnim še bolj poživili komedijo.

Bil je to vsekakor izreden kulturni užitek. Polna dvorana pri Schwarzlnu je bila ponoven dokaz priljubljenosti igralske skupine in želimo ji in sebi, da bi še naprej vnašala v našo mračno vsakdanjost sproščenja, kakršnega smo bili deležni preteklo soboto.

Še enkrat pa naj bo izrečena iskrena zahvala vsem igralcem, pomagačem in pa režiserki.

Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Senthakobu v Rožu vabi na filmsko predstavo

DOLINA MIRU

ki bo v petek 25. aprila 1980 ob 20.15 uri v kinodvorani Janach v Senthakobu. Ljubitelji slovenskega filma

prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Vrtača“ v Slovenjem Plajberku vabi na filmsko predstavo

BOJ NA POŽIRALNIKU

ki bo v soboto 19. aprila 1980 ob 20. uri v gostilni „Folta“ v Slovenjem Plajberku.

Prisrčno vabljeni!

ZVEZA SLOVENSKEGA ORGANIZACIJ NA KOROSKEM

OSREDNJA PISARNA V CELOVCU

deluje vsak dan od ponedeljka do petka, od 8. do 17. ure. Posebne uradne ure vsak četrtek od 9. do 12. ure pa so namenjene tistim, ki se želijo o raznih problemih pogovoriti s sekretarjem ZSO,

tov. Feliksom Wieserjem

OKRAJNA PISARNA PLIBERK

posluje vsak torek od 9. do 12. ure. V pisarni bodo:

22. 4. 1980
Daniel Štern

ZELEZNA KAPLA

Srečanje nekdanjih sošolcev

Na velikonočni ponedeljek je bilo v hotelu „Obir“ v Železni Kapli praznično razpoloženje posebne vrste, in to zato, ker smo se srečali bivši dijaki, ki smo po vojni študirali v Radovljici. Nekateri se nismo videli kar 32 let. Posebno veselje za nas je bilo to, da se je odzval našemu povabilu profesor Zitnik, ki je bil upravnik dijaškega doma in profesor

V začetku nas je bilo okoli sto dijakov, pozneje pa smo bili razdeljeni še na druge kraje. Profesor Zitnik je imel takrat zelo težek položaj, saj nas je moral kot upravnik oskrbeti s hrano, obleko in drugim. Kot je on sam povedal se je boril na pristojnih in tudi nepristojnih mestih — večkrat z manj ali več uspehom — da nas je nasitil in oblekel.

na gimnaziji v Radovljici. S tem srečanjem smo mu izkazali hvaležnost za vso njegovo požrtvovalnost in predvsem za njegovo potrpežljivost, ki jo je imel takrat z nami. Takrat je bilo tako, da kar tri leta nismo smeli domov na Korosko. V tistem težkem času od 1945 do 1949 nam je profesor Zitnik nadomeščal starše — skratka bil nam je oče in mati obenem. Vzgaljal nas je z veliko ljubeznijo. Po vojni leta 1945 ni bilo možnosti, da bi se mladina na Koroskem mogla izobraževati v materinem jeziku, zato smo bili prisiljeni, da smo šli čez mejo po izobrazbo v slovenskem jeziku. Šli smo seveda ilegalno čez mejo. Študirali smo najprej v Radovljici nato v Kranju in Ljubljani.

On je bil idealen pedagog, ki nas je znal tako zaposliti, da smo pozabili na domotožje. Vzbudil nam je ljubezen do narave in domovine. Vodil nas je po okoliških gorah — na Stol, Zelenico, Begunjščico in celo na Triglav. Triglav nas še danes živo spominja na tisti dvodnevni pohod, ko smo na Kredarici zvečer kuhali polento. V Radovljici smo imeli koroski dijaki tudi svoj pevski zbor in pevske koncerte. Podali smo se tudi na pevsko turnejo na Jadransko morje v Split in leto pozneje v Sibenik. Tako smo iz dijaškega doma v Radovljici kljub trdim in težkim časom odnesli najprijetnejše vtise.

Na našem srečanju v Železni Kapli se nas je zbralo 35 nekdanjih sošol-

cev. Po tolikih letih se kar spoznali nismo več. Prišli smo iz raznih krajev Koroske in pa tudi Slovenije, iz Trsta, iz Nemčije in z Zgornje Avstrijske. Nekateri izmed nas so se iz skromnih razmer, v katerih smo živeli, povzpeli do akademikov in celo do visokošolskega profesorja. Eden iz naših vrst je postal celo gledališki in filmski igralec. Veliko smo si imeli povedati, kako tudi ne, ko pa se nekateri nismo videli nad trideset let. Da je na našem srečanju čas mnogo prehitro minil, ni treba posebej poudarjati.

To naše srečanje po tolikih letih, nam je olepšal domači pevski zbor SPD „Zarja“ pod vodstvom Jožka

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ vabi na

KONCERT

ki bo v nedeljo 20. aprila 1980 ob 14.30 uri v Kulturnem domu na Radišah. Gostuje: Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ iz Železne Kaple

Nastopajo: moški pevski zbor, mešani pevski zbor, folklorna skupina in ansambel „Obirkvintet“

Prisrčno vabljeni!

Wrulicha, ki nam je zapel prelepe slovenske pesmi. Še posebno pa nas je presenetilo, da je prišla tudi ljubljanska televizija, ki je posnela pevski zbor in tudi nas zraven.

Vsi, ki smo prišli, smo bili silno navdušeni, da nam je uspelo, da smo se srečali. Ob tej priložnosti smo sklenili, da se še srečamo, vendar ne več po tridesetih letih, temveč prej.

Zofka

Slovenska prosvetna zveza in krajevna prosvetna društva vabijo na

Koncerte „Lojzeta Slaka“

- v soboto 26. aprila 1980 ob 20. uri v Železni Kapli v hotelu Obir. Ob tej priložnosti bo tudi ples. Prireditelj: SPD „Zarja“
- v nedeljo 27. aprila 1980 ob 11.30 uri v farni dvorani v Selah. Prireditelj: KPD „Planina“
- v nedeljo 27. aprila 1980 ob 15.30 uri v šoli v Kotmari vasi. Prireditelj: SPD „Gorjanci“
- v nedeljo 27. aprila 1980 ob 20. uri v Kulturnem domu na Brnci. Prireditelj: SPD „Dobrač“ z Brnce

Duh nestrpnosti v Škocijanu

Prejšnji četrtek 10. aprila je bila v Škocijanu pod vodstvom župana dr. Holzerja občinska seja z nenavadno obširnim programom, saj je dnevni red vseboval nič manj in nič več kot 25 točk, kar je nekaj nenavadnega v praksi občinskih sej. Verjetno je bil namen te seje utruditi odbornike, da bi se lažje doseglo svoj namen.

Do šeste točke je še kar šlo, pri sedmi pa se je zalaknilo, tako da je en del odbornikov demonstrativno zapustil sejno sobo (Eksodus) in s tem je bila seja končana.

V okviru 6. točke dnevnega reda so občinski odborniki obravnavali vprašanje turizma v občini. Kakor je znano sta v škocijanski občini dva slovenska prosvetna društva — „Danica“ v Senthakobu in „Vinko Poljanec“ v Škocijanu, ki pa nimata možnosti, da bi sodelovala na od občine prirejenih takimenovanih Koroskih pevskih večerih (štirinajst po številu). Tam sodelujejo namreč samo nemška društva. Na seji je Gospodarska lista predlagala, da se tudi omenjenima slovenskima društvoma da možnost, da bi nastopala v okviru koroskih pevskih večerov. Pri tem je nastala grobna tišina. Celo tisti, ki imajo k vsaki točki kaj za pripomniti kot so socialist Blažej, OVP-jevec Bürger in celo župan Holzer, niso nikoli našli besede k temu predlogu. Ko pa je prišlo do glasovanja, je bil rezultat 21:2. Razen obeh slovenskih odbornikov so bili ostali odborniki vsi proti.

S to odklonitvijo, da bi pri koroskih pevskih večerih sodelovala oba slovenska prosvetna društva, so ti odborniki z županom na čelu, ki se premnogokrat radi trkajo na prsi, da so za vse tu, torej tudi za Slovence, jasno pokazali svoje pravo lice in kako oni pojmujejo sožitje v občini. Slovenska pesem v občini Škocijan torej ne sme biti na programu občinskih prireditev. To je sramoten primer zaposlavljanja koroskih Slovencev. To se ni zgodilo prvič, tudi lansko leto smo doživeli podoban primer, ko je občina odklo-

nila podporo dvojezičnemu otroškemu vrvcu v Senthakobu.

S tem glasovalnim rezultatom je očitno minil interes za nadaljnje razpravljanje o turističnem servisu v občini.

Pri 7. točki dnevnega reda, ko je šlo za poročilo nadzornega odbora, pa je prišlo do že omenjenega eksodusa. Vzrokov je bilo več, eden med njimi pa je bil ta, da župan ni bil v stanju, da bi popravil neke nedostatkke, kjer gre za občinsko imovino. Njegova naloga bi bila, da bi zadevo predal pristojnim oblastem, kar pa ni storil. Zaradi nekonsekventnosti župana so se duhovi tako razgrelji in razplamneli, da je prišlo do omenjenega eksodusa, to je, da je gotov del občinskih odbornikov ogorčen zapustil občinsko sobo in s tem onemogočil nadaljevanje seje.

Radovedni smo, kdaj bo nadaljevanje občinske seje, kjer bodo obravnavane še preostale točke dnevnega reda?

Jože Zupan član Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru izvaja

PRIDIGE

JANEZA SVETOKRIŠKEGA

- v četrtek 24. aprila ob 16. uri v strokovni šoli za ženske poklice v Senthakobu v R.
- v četrtek 24. aprila ob 20. uri v mladinskem centru na Reberci. Ob tej priložnosti bo pel tudi moški zbor iz Zitare vasi
- v petek 25. aprila ob 15. uri v gošpodinjski šoli v St. Rupertu
- v petek 25. aprila ob 19.30 uri v Slomškovi dvorani v Celovcu. Prireditelj: SKD v Celovcu
- v soboto 26. aprila ob 19.30 uri v farni dvorani v Šmihelu. Prireditelj: mladinski klub v Šmihelu

SPD „Zila“ - nov začetek

V nedeljo 6. aprila je imelo Slovensko prosvetno društvo „Zila“ po dolgem času spet svoj občni zbor. Predsednik Franci Wiegeler je pozdravil zbrane prosvetne in z veseljem ugotovil, da kaže mladina veliko zanimanje za poživitev društva. Nato je dr. Janko Wiegeler podal kratek pregled delavnosti zadnjih let v okviru katerih so bila razna gostovanja, tako „odra mladje“, lutkarjev, raznih zborov in ansamblov (Gallus, Tone Tomšič, Avsenik...) ter predvajanja slovenskih filmov. Seveda pa so bili Zilani tudi sami aktivni. Imeli so svoičas tamburaški orkester ter zelo dobro razvito dramsko skupino. Najpomembnejše pa je bilo snemanje filma o ziliškem štehanju. Zelo zanimiva je bila zgodovina prosvetnega

društva pred drugo svetovno vojno, ki jo je podal gospod Niko Kriegl. Po zanimivih poročilih je bila na programu izvolitev novega odbora. Dosedanji predsednik Franci Wiegeler je zaradi preobremenitve — znano je, da je trener slavnih zahomskih skakalcev — odstopil. V novi odbor so bili izvoljeni predsednik, mag. Urban Popotnik; podpredsednik, Milka Kriegl; tajnik, Hanzl Millonig; namestnik tajnika, Urši Millonig; blagajnik, Wiegeler Maria; namestnik blagajnika, Marjan Pipp in knjižničarka, Krista Druml. Novi predsednik Popotnik je v zaključnih besedah opomnil zbrane prosvetne, da naj se vsi podamo v en čoln in tako skupno ustvarjamo kulturno življenje na Zili.

Igralci SPD „Danica“ uprizorili komedijo „Poslednji mož“

„Letošnjo odrsko predstavo naše društvo prireja z zamudo in še to nekako v eksilu“ je dejal predsednik SPD „Danica“ v Šentvidu v Podjuni Stanko Wakounig, ko je v farni dvorani v Škocijanu pozdravil občinstvo, ki je prišlo na premiero komedije „Poslednji mož“ in ki jo je dramska skupina „Danice“ naštudirala v letošnji sezoni.

Prav to pa je tudi dokaz, s kakšnimi težavami se kulturni delavci v Šentvidu borijo, ker nimajo svojih prostorov. Toda že v dobrem mesecu bo tam drugače, saj v Šentprimozu dokončujejo kulturni dom, ki bo v hipu bistveno spremenil pogoje za kulturno delo „Danice“. Zato nas je predstava v Škocijanu tembolj razveselila, ker so šentvidski igralci kljub težavam postavili na oder komedijo, ki je bila

zanosa, s katerim so igralci zaigrali komedijo „Poslednji mož“. Pri tem je šlo za nadvse poučno situacijo, v katero je prišel Petelin (Franc Wakounig), ki je svoji družini bil absolutni diktator, ki pa je šele potom prebrisane metode inž. Sodarja (Milan Wutte) uvidel svoje velike napake in potem skesan privolil v vse, česar prej od njega preplašeni otroci in druge osebe, zapletene v dogajanje v njegovi

bršček (Maks Wutte), Barica (Erika Hobel) in vojak (Franc Picej). Seveda nikakor ne moremo mimo glavnih vlog Petelina (Franc Wakounig), ki je bil posrečena osrednja figura komedije in inž. Sodarja (Milan Wutte), ki je suvereno razvzvalal vse nastale zaplete komedije.

Skratka, predstava je bila res posrečena, obiskovalci so nagrajevali z navdušenjem in to tudi na odprti sceni. Za uspešno predstavo je kot režiser bila odgovorna Sonja Ban, za maske Micka Ridl, za tehnično opremo Marko Marko, ki je poleg tega bil še asistent režije.

Kot gostitelj se je šentvidskim igralcem zahvalil predsednik SPD „Vinko Poljanec“ v Škocijanu Miha Kap.

v veliko zabavo razmeroma številnemu občinstvu. Obiskovalci so se res nasmejali od srca in prav nič ni motilo če vloge tu in tam niso povsem „sedele“. Pri tem je treba naglasiti, da so nekateri igralci stali prvič na odru. Posebno stranske vloge so dopolnile to, kar pri glavnih vlogah morda ni bilo čisto uglajeno. Vendar ta pripomba nima namena zmanjšati amaterskega

hiši, nikoli ne bi pričakovali. Tako je Petelinka (Erna Habernik) bila upravičeno „živčna“ gospodinja, pravtako hčerki Helena (Micka Hobel) in Zdenka (Anica Plesnik), ki sta se bali za svoje ljubimce, medtem ko sta sin Jaroslav (Franci Polzer) in njegova ljubica Tančka Kavčič (Marica Wakounig) jemala zadevo za hudomušno. Prepričljivo strahopetost so zaigrali dr. Ga-

Obiščite razstavo „Dopust 80“

V zvezi z vigom štandarda v zadnjih desetletjih, se je zelo povečalo tudi zanimanje za potovanja in uporabo prostega časa. Da dobimo boljše sliko, kako opraviti dopust z vsemi miki, ki spremljajo ta najlepši čas vsakega posameznega človeka tiste tri tedne ali mesec, ki je na razpolago, je treba vsekakor obiskati strokovni sejem na celovškem razstavišču, ki se odvija pod motom „Dopust 80 — za prosti čas in hobby“.

Včeraj so se odprla že petič vrata tega nadvse zanimivega in privlačnega strokovnega sejma, ki bo trajal do nedelje 20. aprila. V tem kratkem času, ki je na razpolago, imajo obiskovalci — stari ali mladi — lepo priložnost seznaniti se s pestro ponudbo, ki bo vsakomur v veselje. Tam bodo prišli na svoj račun kempisti, prijatelji vodnega športa (čolni, motorni čolni, jadrnice...), avtomobilisti s prikolicami, ki „ciganijo“ po širnem svetu ter številni drugi dopustniki, kajti vsem bo ugodeno, saj je tam ogromna izbira vsega tega, kar potrebujemo na dopustu ali sploh v prostem času.

Strokovni sejem „Dopust 80“ je zato tako zgodaj, da imajo vsi tisti, ki imajo namen ili na dopust, priložnost, da se seznanijo s ponudbo, to je z vsemi napravami in pripravami, ki naredijo dopust prijeten in privlačen. Če še ne veste, kam bi šli letos letoval, vam na razstavi razne potovalne agencije nudijo veliko izbiro aranžmajev, kje in kako boste opravili svoj dopust.

Strokovna razstava „Dopust 80“ vam bo nudila vse listo, kar bo naredilo vaš dopust še bolj prijeten in privlačen. Še jutri in v nedeljo je priložnost za obisk te zanimive razstave. Ne zamudite te priložnosti.

Sentilj - uspel pevski koncert

V nedeljo dopoldne je bila farna dvorana pod šentiljsko cerkvijo pri-zorišče lepo uspelega pevskega koncerta, na katerem sta sodelovala ženski zbor „Oton Zupančič“ iz Standroža pri Gorici v Italiji in ženski oktet SPD „Obir“ z Obirskega.

Številno publiko med katero so bili tudi predsednik Slovenske prosvetne zveze Valentin Polanšek, namestnik tajnika SPZ Jozef Mečina, do-

Ženski pevski zbor „Oton Zupančič“ iz štandroža

mači župnik Lovrenc Petricig, poslevodeči podpredsednik Slovenske združne zveze dr. Mirt Zwitter in občinski odbornik Herman Jäger, sta pozdravila predsednik SPZ Valentin Polanšek in domači župnik Petricig in želela tako nastopajočim kot poslušalcem lep potek prireditve.

Uvodoma je pod vodstvom Valentina Polanška zapel Obirski ženski oktet Zdravljico in še vrsto drugih lepih pesmi in tudi zaključil koncert. Vmes pa so imeli glavno besedo gostje iz Standroža — odlične pevke pod vodstvom dirigenta tovariša Benka. Petje primorskih deklet je bilo prigrčno in sončno kot je sončna primorska dežela. Neprisiljenost in odlični kontakt zboru z dirigentom sta se odražala v svobodni pevski sproščenosti, ki je med našimi poslušalci izzvala veliko navdušenje in temu primeren aplavz. Da je ženski obirski oktet tudi briliral, ne bomo posebej poudarjali, ker je to splošno znano in smo o kakovosti tega okteta že mnogo pisali.

Naj še povemo, da gre pri šentiljskem pevskem koncertu za povratni obisk — obirske pevke so namreč lansko leto koncertirale v Standrožu in da sta koncert v Sentilju organizirali Slovenska prosvetna zveza in katoliška prosveta Sentilj. Za ta kulturni užitek smo jima zelo hvaležni. Šentiljčani so mnenja, da so takšni pevski nastopi zelo koristni, saj pomagajo utrjevati narodno zavest. Ob priložnosti koncerta so dekleta iz Standroža poklonila obirskim dekletom rdeče nageljne domačemu župniku pa vinsko kapljico iz njegove bližnje domovine (po rodu Benečan).

Istega dne so pevke obiskale tudi umetnika Franceta Goršeta v Svečah in mu zapele pesmi v pozdrav.

Težave z Gorjanci

Z Gorjanci je težko, pa naj so to gorjanci z Radiš ali „Gorjanci“ iz Kotmare vasi. Posebne težave imajo s temi zaniknimi ljudmi kotmirški gospod župnik.

Prišli so in so hoteli prirediti kulturno prireditev v blagoslovljenem farnem domu, igralci brezverskega Slovenskega prosvetnega društva z Radiš kot nastopajoči z brezbožno igro „Dva bregova“ in prav tako brezversko Slovensko prosvetno društvo iz Kotmare vasi kot prireditelj. Ne, takega pohujšanja verna in slavna kotmirška župnija res ne bi prenesla.

Gospod župnik sicer zelo radi pridigajo o „ljubezni v Kristusu“, niso pa še povedali, da ta ljubezen ni za

tiste, ki delujejo v okviru p(ro)svetne organizacije. Koliko so se gospod že trudili, da bi te izgubljene ovce privedli v pravi blev. Pa nič. Ko bi se vsaj vključili v kako „krščansko“ zvezo! Pa nič.

Niso vse dvorane za vse. V Velikovcu je ena, ki ni za vse, v Kotmari vasi je ena, ki ni za vse in še nekaj je takih, ki niso za vse.

Uprizoritev tragedije „Dva bregova“ v Kotmari vasi pa bi zares bila odveč, saj se je tragedija odigrala tudi brez igre: Prestop z enega brega na drugega ni mogoč. Ena stran se je prebrila vsaj do poskusa, a druga stran, na kateri so stali prečistiti gospod župnik, je prošnjo zavrnila. oto

Brnca - poživitev prosvetne dejavnosti

Slovensko prosvetno društvo „Dobrač“ na Brnci je imelo na cvetno nedeljo 30. marca v gostilni pri Prangarju v Zmotičah svoj redni občni zbor. Zbralo se je razmeroma lepo število domačinov. Čeprav je bil zadnji občni zbor pred šestimi leti, je mogel odbor v svojem poročilu pokazati na razveseljivo aktivnost, predvsem pri predvajanju filmov, organiziranju nastopov igralskih skupin in pevskega zborov. Društvo je sodelovalo tako s Slovensko prosvetno zvezo v Celovcu, v katero je včlanjeno, kakor tudi z drugimi kulturnimi organizacijami. Člani društva so poročilo z veseljem sprejeli, saj kaže, da slovensko kulturno življenje v okolici Brnce ne bo zamrlo. Obratno, člani so predlagali, da naj novi odbor razširi svoje delovanje tudi na izobraževanje odraslih in da naj se ustanovi lastni pevski zbor, kajti staro pevsko tradicijo na Brnci bo treba na novo poživiti. Novi odbor se je razširil od petih na sedem članov, za predsednika pa je bil ponovno izvoljen Janko Ojcl.

„Pa vedno več jih je pogrešanih! Bog ne daj, da bi kdo javno rekel, da je pač ujet; ujet recimo od Rusov! Te kar ženejo! Kje pa so potlej pogrešanci, ki so bili na ruski fronti? Vsi pa vendar ne popadejo?“

„Jaz mislim, da bo to zadnja zima in potem bo svobodna!“

Od Martine jo je Domen zavil v meddolsko osovno strmino. Ni povedal, da ima pot v Salo. Kateri partizan pa je že to povedal, kam je namenjen? Zadihan se je vzpenjal v breg. Kadar se je okrenil, je videl na severu tam precej oddaljeno Ojstro v zvezdni bleščavi. Misli je na leta, ko so tu čez pohajkovali kot priljubljeni fantje pevci, ki gredo ali na šmarješko ali šentlenarško žegnanje! Samcat pravzaprav ni nikdar hodil, si je v mislih dopovedoval. Bili smo v skupinah, ali vsaj po dva. Saj domov nazaj smo se vračali radi, vsak s svojo rajko, včasih pa tudi s tako, kateri si kupil lectovo srce, zakaj na vsakem žegnanju je imel Tržnar z Kaple postavljeno svojo stojnico in vedno je vse razprodal, četudi je bila vedno bolj trda za denar med tukajšnjimi ljudmi.

Zdaj se je spomnil spet davne Minke... Sploh je vedno bil z Minko skupaj, čim se je srečal da na svetu ni drugega kot gola krivica, kakor je dejal z Vrečkovo Janjo ali samo zagledal tisto kmetijo. Res je,

včasih oča zagrenjen. Kajti Domnov oče ni imel kaj prida mladosti in je moral uničiti toliko najlepših let v vojaški uniformi. In če je pomislil Domen, da je tudi on sam že nad pet let vojak, se je zgrozil:

„Kdaj pa sem bil mlad? Kdaj pa sem imel lepo na svetu? Kdaj pa sem bil srečen?“

O da, srečen sem bil! mu je zapelo v srcu, srečen, pa še kako, samo, da to šele zdaj vem, sedaj, ko ni več Minke...

In kako bo z Janjo?

Ona mi je, kakor da je nekje Minka res vstala od mrtvih! Pa je spet po drugi strani vse tako zapleteno: Kaj pa naj zdaj počnem kot partizan? Dokler me bodo pustili tukaj v domačem kraju, sem vsaj še blizu nje. Nekako vsak teden jo še srečam. Čeprav tudi samo za trenutek. Po vsakem srečanju pa mi je huje pri duši. Zdi se mi, da ponavljam neko slovo. Ko pa nočem misliti na slovo. Ko vedno le upam. Ko le hočem upati do skorajšnjega svidenja. Čudno je biti partizan v domačem kraju! Zame je to nekaj, da se ne najdem. Ali sem se tako spremenil po teh dolgih mesecih zunaj v svetu. Sem tukaj doma in vendar nisem! Zdi se mi, da sem vsepovsodi tam doma, kjer se mi je sanjalo prav srečno o Minki, kjer sem prav živo mislil nanjo, kjer sem zagledal kako dekliško postavo, ki je hotela biti podobna na prvi pogled njej.

Ko je bil na vrhu, je pogledal še enkrat proti Plešivcu, kajti tam spodaj je domačija, kjer spi Janja — „Minka“...

Domen je obhodil razmeroma kmalu javke in še znanec, za katere je vedel še iz predvojnega časa, pa tudi iz svojih „higarskih“ let, da so v redu ljudje. Povsod so mu pripovedovali o spopadu pri meddolski šoli. Število Nemcev so ocenjevali različno med sto in štiristo, tudi za partizane so ugibali, da jih je moralo biti prav tako veliko. Domen je molčal in dobro se mu je zdelo, kajti vedel je, da

gašperjevcev niti dva ducata ni bilo. Spoznal je propagandni učinek in se čudil še sam pripovedovalcem, kar jim je očitno zelo ugajalo.

„Štirje policisti so bili mrtvi in šest ranjenih!“ je pripovedoval vzhičeno brkati Korel iz Spodnje Sale, že čisto blizu belanske ceste.

Žena pa mu je pomagala:

„In kar celega oficirja od SS ste prekucnili!“

Na vsakem koraku je opazal Domen, da hudičovo zanesljivo delujejo zveze med civilnim prebivalstvom in partizani. Čutil je, kako perfektna podtalna organizacija je Osvobodilna fronta! Najbolj pa ga je presenečalo to, da ljudje uporabljajo za gotove zaupne osebe ilegalna imena, prav tako za dotične hiše. Potem je potipal za Tarasom, ki je dezertiral od partizanov in napravil toliko nesreče na Aninem terenu. Pokazali so mu pravilno smer, kjer je čakalo več zank na izdajalca. Domen je dal nekaj pobud, kako naj prav v trgu razpredejo mrežo okoli tistega zlikovca: „Prav tam, kjer si obeta najmanj nevarnosti, ga je treba spodnesti!“ Misli je na kako kapelško dekle, pa se je vzemiril, ker je na vsem lepem pomislil na Zaklančarjevo Fani, ki je imela s policajem otroka. Tega pa ni vedel, ali bi se dekle dala pridobiti za kak načrt.

Potem se je napotil skozi Legaževo mladje, čez meddolski potok tik nad Kaplo in ob gozdnem robu po Vrhnici-čarjevem in Boštjanovem travniku v Ojstrovino. Tik za Zaklančarjevo hišo je hušknil čez kolovoz in se zaril skozi groblje gor proti požgani Jelšnikovi kmetiji. Ko je bil že visoko gori v dolini, se je šele spomnil, kako blizu Mije je hodil nocoj. Zdaj pa ga je osmešilo, ko se je od čisto neobičajne strani bližal Sončarjevemu domu.

Ali bi se javil pri Miciji? Škoda, saj leži večkrat ali s teto ali z mlajšima bratoma skupaj v kamri. Samo enkrat jo je srečal, odkar je partizan, doli za grapo pri mlinu,

Kobularčki

Brstič na češnjevi veji je odprl oči in pogledal v mlado jutro. „Sapramiš!“ je vzkliknil, „pomlad je že tu! Hej, zaspančki Kobularčki, snega ni več, trate že zelene. Pomlad je tu, ali čujete?“

Mladi Kobularčki si pomencajo zaspane oči ter naglo poskačejo iz mehkih posteljic. Smukec in Belouhec sta prva šinila v beli dan.

„Le ne prehitro“, ju opominja Binček ter se tesno zavija v zeleno odejo. „Nekam zgodaj je še, se mi zdi. Noči so še hladne. Prehladita se lahko.“

„Brr, kaj pa še?“ se zareži Belouhec in se korajžno zaziblje na dolgi zeleni nogi. Urno stlači odejo podse ter nastavi svoje belo ličice pomladanskemu soncu.

„No, Binček in Mezinček pa sta bojazljivca“, se oglasi Smukec in — posnemajoč Belouhca — tudi on stlači odejo podse ter razkošno razstavi vseh pet belih lističev.

„Hu“, se je začudila čebelica Zlatka, ki je pravkar obiskala vijolice ob živi meji. „vidva pa sta zgodnja. Ali imata tudi kaj medu?“

„Seveda ga imava“, se pobaha Belouhec, „in še polne čaše! Tovarišica, kar izvoli k nama! Bogato ti postreževa.“

Košato je razprostrl svoj cvet in razvil takoj tudi rumene prašnike in zelenkasti pestič v sredini. Tudi v tem ga je bratec Smukec zvesto posnema. Zlatka je zletela najprej k Belouhcu in se pošteno nasrkala sladkega nektarja ter hkrati nabrala tudi precej peloda, da je bila vsa rumena od nog do glave.

„Za vosek ga potrebujem“, pravi Smukcu, ki je radovedno škilil za njo. „No, sedaj pa pojdem malo še k tebi, Smukec“, de ter mu skoči na glavo.

„Sapralot, težka pa si, težka!“ vzdihuje pod njo Smukec ter komaj diha, Zlatka pa se samo zadovoljno muza in pije z globokimi požirki sladko medico. Ubogi Smukec jo že komaj drži. Pa jo sune s pestičem v kosmato tačko. Holaj, že ima vrh pestiča rumeno kapo.

„Hohohoj!“ se je zasmel Smukec, ko se je Zlatka poslovila ter je spet lahko zadihal, „moja brazda je že oprášena.“

„Moja tudi“, odvrne Belouhec in se ozre na Binčka, ki čepi na sredini in si še vedno ne upa zlesti izpod odeje.

„No zmrzluhar“, ga podraži, „ali ne boš prišel na svetlo? Da te ni sram, Kobularjev si, pa tak bojazljivec!“

„Ne hvali dneva pred večerom“, ga je za-

vrnil Binček ter pokukal z enim očesom na svetlo. Binček je bil previden in je imel prav, kajti ponoči se je vreme naenkrat spremenilo. Potegnil je hud krivec in shla-

Pametne misli

- Kdor vedno govori resnico, si lahko privoščiti slab spomin.
- Bogastvo je lepo, svoboda še lepša.
- Brez trpljenja je človeku težko biti dober.
- Če imaš uspeh, te spoznajo ljudje; če nimaš uspeha, spoznaš ti druge.
- Ne more vzgajati, kdor sam ni vzgojen.
- Kdor sočloveku želi zlo, ga bo tudi povzročil, brž ko bo imel priložnost za to.
- So resnice, ki jim ni dobro verjeti.
- Vloga iskrenega človeka je težka vloga.
- Trud, s katerim prikrivamo mnoge svoje napake, bi zadostoval, da bi se jih odvadili.
- Nasvet je nekaj, kar modrim ni potrebno, bedaki pa ga ne poslušajo.
- Človek, ki se ima prezgodaj za genija, je izgubljen.
- Humor je rešilni pas za plavanje po reki življenja.
- Od tovarišev ne smemo zahtevati več kot tisto, kar zmorejo.

NAROBE JANA

Mala Jana je čisto narobe. Kadar jo mama pošlje k sosedu, da bi ji posodila strojček za mletje orehov, Jana reče:

„Teta, mama vas prosim, da ji posodite orehe za strojček.“ In prinese orehe, ne pa strojček.

Ko so se nekoč Janini starši vrnili s kmetov, kjer so nabirali stare krpe, so si zaželeli pogače. Poslali so Jano k drugi sosedu, da bi posodila moko za pogačo. Jana je spet vse zamešala in je namesto moke za pogačo prosila pogače za moko. Potem so jo poslali po sol za pečenko, prinesla pa je pečenko za sol. Nato je namesto knjige za šolo zahtevala šolo za knjige. In tako zdaj stoji po-

leg Janinega stanovanja čisto nova šola.

Prejšnji teden je hotela tramvaj za listek, namesto tramvajski listek. Ulico so že razkopali in že polagajo tračnice.

Pred nekaj dnevi je Janinega učitelja začelo trgati po glavi. „Jana“, je rekel, stopi v lekarno in mi prinesi kaj za glavobol!“

Jana je spet zamešala.

„Prosim vas glavo za karkoli“, je rekla lekarnarici.

„Toda zakaj naj ti dam glavo?“

„Dajte za karkoli“, je vztrajala Jana.

Učitelj je Jano večkrat poslal v lekarno. Zdaj po kapljice

za želodec. Zdaj po tablete za grlo. In tako ima poln kabinet najrazličnejših glav, pljuč, oči, želodcev in drugih organov.

Jana se je sicer trudila, kolikor se je le mogla, toda vselej je bilo narobe. Da, čedalje huje.

Včeraj je namesto cigaret za očka pripeljala domov očka za cigarete. Vse bi bilo prav in v redu, če ne bi bil tu že peti očka in Jana že ne ve več, kam bi z njimi in kateri je pravi.

Če se bo tako nadaljevalo, bo imela očka v vsaki omari in še po dva pod vsako posteljo.

Le kaj bi bilo, če bi jo pravi očka začel pošiljati po rože za mamo? Še sreča, da se tega ni nikoli domislil.

dil ozračje. Opolnoči je veter ponehal in nastopila je jasna in mrzla noč. Padla je celo slana.

„Joj, kako me zebe!“ vpije sredi noči Smukec in gleda, kje bi se lahko ogrel.

„Mene tudi“, ihti Belouhec ter skuša izvleči odejo. Pa ni šlo. Preveč jo je bil stlačil in zmečkal.

„Poskusiva malo zadremati, mogoče pa bo bolje?“ meni Smukec in zadremlje. Takisto Belouhec. Zaspala sta in se nista več prebudila.

Ko posije naslednjega dne zopet toplo sonce, poškili Binček izpod odeje. In kaj opazi? Belouhec in Smukec sta bila vsa rjava požgana in mrtva.

„Vidiš, Mezinček“, pravi Binček bratcu, „kako je bilo dobro, da nisva šla prehitro izpod tople odeje. Tudi nama bi se bilo zgodilo prav tako.“

Pa sta spala in dremala pod čašnimi listi še eno noč, drugi dan pa je bil že tako topel in prijeten, da nista mogla več vzdržati.

„Pojdiva na svetlo!“ de Binček ter razprostre na stežaj svoj cvet. Tudi Mezinček si ne da reči dvakrat in strumno skoči v beli dan.

„Lejte, lejte!“ vzklikajo čebelice. „Kobularčki so že vsi pokonci.“ In pričeli so se obiski. Čebelice so kmalu opazile, da sta dva bratca umrla. Le Binček in Mezinček sta se veselo gugala v vetru ter vabila čebelice k sebi. Kmalu sta imela oba lepi rumeni čepici na brazdah. Čebelice so prihajale in odhajale. Le k mrtvima bratcema ni pogledala nobena. Samevala sta, zapuščena od vseh, dokler ju ni odnesel veter ter ju položil na zeleno tratico.

Orač

*Ko jutro zasije
čez širno polje,
že zemljo obrača
židane volje.*

*Ves dan jo varuje
pred trnjem, osatom,
ko pa se vrača,
ga mesec spremlja,
velik, okrogel
kot bela pogača.*

Binček se je tipal po tankem telescu in radovedno poslušal, kako mu raste kalica od brazde v drobčkan trebušček, ki ga je Mezinček nazval: plodnico. Ko je prišla kalica v trebušček, ga je nekaj streslo. In glej! Od tega trenutka dalje mu je začel trebuh neverjetno rasti. Binček pogleda po strani Mezinčka in se nasmehne. Tudi Mezinček ima ogromen zelen trebušček. Minilo je nekaj dni in od celega telesa jima ni ostalo nič drugega, razen trebuha in ta trebuh je rasel in rasel, kakor da ga kdo napuhuje. Toda ne samo Kobularčka, tudi drugi tovariši na češnji so od vsega razkošnega cvetja obdržali samo trebuščke in pod njimi zmečkane odejice. Ti okrogli trebuščki pa so rasli in rasli. Zlat sonček jih boža iz dneva v dan. Nekega dne opazi naš Binček, da ne raste več, pač pa lepo rumeni in postaja vsak dan bolj in bolj rdeč. Mezinček tekmuje z njim in se sonči ves božji dan od jutra do večera ter ga celo prehit. Tako je že rdeč kakor kuhan rak.

Pa prideta pod češnjo Slavko in Jerica. „Joj, zrele so že!“ se začudi Jerica. Slavko gleda v veje in sline se mu kar cedijo. Ena, dve, tri — hop! že pleza po deblu in kmalu je na drevesu.

„Name ne pozabi!“ zavpije spodaj Jerica. „Ne bom, ne.“ de Slavko, „počakaj malo!“

Pa pleza še dalje. Kajti v vrhu so prej zrele. Že je blizu obeh Kobularčkov. Toda prav takrat prileti na češnjo škorec Čvrgulj in mu tik pred nosom pograbi rdečega Binčka v široki kljun ter odleti z njim v širni svet. — Od vseh Kobularčkov je živel samo še Mezinček, toda tudi ta samo še za pol minute. Kajti že je segel po njem Slavko ter ga vrgel na tla. Mezinček se še ni dobro usedel v travo, že ga je pobrala Jerica in hajdi z njim v usta. Že ga ni bilo več.

Tak je bil konec naših Kobularčkov.

kamor je prišla po živino. Čudno je, si je dejal, doma sem, in vendar sem na slabšem kot tuj človek v normalnih časih.

Pri Sončarju je Domen malce pozabil, da se nahaja partizan z vsakim korakom v smrtni nevarnosti, kajti zavil je po domači bližnjici prek Ježljevega Osredka, skozi gozdni pas med Ježljevo in Breznikovo kmetijo in tam spodaj tja proti bajti, kjer sta živela njegov oča in draga mati. Ko se je bližal mirujoči bajti, je bilo že tako pozno, da je začel peti v hlevu mamin petelin. Slutil je nekaj ne navadnega in je zavil stran, tik pod plotom dol proti sosedu, kakor se je rekalo „Pri hlevcu“. Nekaj ga je vleklo bliže k poslopju, ki je imelo v kletnem delu hlev in uto za steljo, pa drvarnico, v zgornjem pritličju pa skedenj in stanovanjske prostore. Pred kratkim se je preselil iz te hiše Zvamančarjevega Štefana brat z družino tja v Meddolje, kajti prazna kmetija ni mogla ostati kar tako brez ljudi, ko so odgnali vse domačine. Kmečki vodja iz „krajnevnega kota“ je tako določil.

„Stoj! Kdo tam?“ je siknilo izza hlevčevega vogala. Domen je otrpnil kot okameneli Topičnikov pastir v skalovju pod Plešivcem.

„Gamsova koza!“ je vrgel nazaj.

Iz hlevne sence je stopil — Štefan!

Vseeno pa sta se le približala plaho drug drugemu. Potem sta se prepoznala v ranem svitanju in odlegla je krčevita napetost. Šele navrh sta si prožila roko.

Ko si je bil Domen na jasnem, da imajo kurirji drugo pot, sta pošepetala samo še malo na skritem kraju ob vrtnem vogalu. Poslopje sta imela kot na dlani pred sabo. Nihče se ne bi mogel približati. Nista si omenila kaj osebnega, dasi sta čutila bratranca drug na drugem, da prenašata voljno vsak svoje težave. Prej tako razposajena,

nasmejana in šaljiva fanta, vedno pripravljena, da zapojeta iskro slovensko pesem, sta sedaj zamišljena in govornika o rečeh, o katerih nista prej nikoli. Uporabljata izraze, ki so iz vojaškega besednjaka, kujeta stavke, ki so politične narave. To je naredila vojna iz nas! jima je tolklo srce. V vsakem od nas se podira nekdanje življenje, preoblikujemo se v nekaj novega. V kaj, jima ni bilo povsem jasno. Tudi v tem novem je bilo toliko skrbi in strahu pred nečim neznanim! Štefan je povedal svojemu bratranču, kje se največkrat shaja in kje lahko pušča zanj kako pošto ali vsaj pozdrav. Domen pa mu je dejal:

„Mene pa je povsod dosti od Obvrhja do Sale, pa v Šentlipške Rute in za Rebroc tja. Danes ne vem, kam me pošljejo jutri!“

Štefan ni vedel za Matevža. Zato se je Domen kaj kmalu pomaknil naprej gor proti Vrečku, kamor se je videlo skozi vedno redkejšo nočno motnjavo.

Zdaj se je bližal Janji. Kako mu je postajalo drugače pri srcu! Pa spet je bila čez nekaj dihljajev Minka v njem vsa živo prisotna! Nobene utrujenosti ni čutil, dasi je prehodil nocoj več kot deset kilometrov in to še po odročnih krajih.

Ko je prišel do Vrečkove domačije, je okleval, kaj naj stori. Ni prav vedel, ali spi Janja stalno pri starki v preužitkarični hišici ali v gospodarskem poslopju v stranski sobi poleg stare izbe. Nekaj časa je stal neodločen blizu vodnjaka, ki se je zažiral in enakomerno razkosaval temino, ki se je razlezovala otipljivo proti prvim slutnjam svitanja. Torej, kaj bom? se je hudoval že skoraj nad sabo. Tukaj vendar ne morem stati in čakati na jutro! Previdno se je plazil potem po peščeni poti mimo kletnih vrat in švignil na vzhodni strani hiše proti čebelnjaku, kateremu nasproti je bilo okno v kamrico poleg stare izbe. Zemlja

pa je bila spolzka od slane. Zdaj ne morem več nazaj, se je priganjal. Samo tiho moram stopati naprej! Pa zakaj hočem k Janji zdaj ob tako rani uri, ko se bo danilo vsak čas? In če je sploh tu v tej sobi? Zdelo se mu je, da je zarožljajal pes z verigo ob utinem robu. Tedaj je stal tik ob nizkem oknu, potipal po šipi, potrkal in vroče zašepetal:

„Deklica! Deklica!“

Ponovil je nekajkrat in glasneje. Zdaj je vedel, da je soba prazna. Tiho kot je prišel, se je odlepil od hiše in bil kar zadovoljen, ko se je spomnil na trenutno najboljšo rešitev: V ovčjak grem in počakam v jaslih.

Res so se čez kake tri ure odprla ovčjakova vrata in bušnila je široka svetloba v toplo temačnost. Pritajeno se je zbudil. Janja je stala s košem na rami na pragu. Ovce so zablejale — in iz jasli se je dvignil človek. Janja je viknila in podzavestno poklicala svojo ukrajinsko nadzemeljsko silo na pomoč, ko se ji je zasmelaj Domen v zbegani obraz. Kako je bila ljubka v tem trenutku!

„Že dobro, ne boj se! Kako je zunaj?“

Lovila je sapo in planila s košem vred k partizanu.

„Nikogar ni! Sami domači smo.“

Zdaj je pustila koš ovcam, sama pa se je prižela k Domnu, ki si je ometal v naglici z rokami seno z uniforme. „To bom že jaz očedila s ščetko, le pusti. Mene najprej poljubi! Ko se mi je sanjalo spet tolikokrat o tebi...“ In že je bila s sočnimi usti na njegovih. Vsa strastna se je privijala k njemu. Ovce so mirovale. Skozi priprta vrata pa je kukalo zlato jutro.

Komaj je potem Domen pozajtrkoval spodaj v kleti, od koder bi bilo najlaže uiti v primeru nevarnosti, je razkačeno zalajal pes. Janja je stala v kleti in sledila z očmi vsaki Domnovi žlici.

(Dalje prihodnjč)

Priveditev v spomin žrtvam fašizma na Trati

Lahko rečemo, da je to bila veličastna prireditev, ki jo je preteklo nedeljo priredilo Slovensko prosvetno društvo Borovlje. Bila je namreč posvečena spominu žrtvam fašizma, torej tistim dnem aprila leta 1942, ko je okupator napovedal smrt slovenskemu narodu in tudi koroškimi Slovincem.

Za to priložnost je SPD „Borovlje“ povabilo Amatersko gledališče iz Tržiča, ki je prišlo gostovat z dramo Emila Freliha „Vrnili se je“.

Gostom iz Tržiča je dobrodošlo

izrekel predsednik Andrej Wieser, ki je pozdravil tudi številno občinstvo v dvorani. Potem pa smo z veliko pozornostjo sledili dogajanju na odru. Drama „Vrnili se je“ se dogaja v času po drugi svetovni vojni in prikazuje usodo prenekaterih ljudi, ki jih je vojna vihra razgnala v pregnanstvo, v boj in koncentracijska taborišča. Slika naše nedavne preteklosti je grozljiva. Je pa tudi dragocen spomin na tiste naše rojake, ki so na grozodejstva okupatorja prekmalu pozabili! Kljub temu pa v žalosten

konec le posije žarek sonca in daje slutiti, da vse to trpljenje le ni bilo zaman.

S predstavo gostov iz Tržiča pa so, kot že zapisano, v Borovljah hkrati obudili spomin na grozodejstva fašizma v naših krajih, ko je okupator preganjal nad tristo slovenskih družin v Nemčijo, številne druge pa v razna koncentracijska taborišča. In vse to samo zato, ker je naš človek ljubil svoj rod in svojo zemljo. Mladina teh krutih dogodkov ni doživela, ima pa možnost, da ravno zaradi upora in vztrajnosti naših staršev, ki so se združili v enotnem boju zoper fašizem, danes lahko uživa sadove svobode. In če na tem mestu še zapišemo, da so prve žrtve fašizma bili prav kulturniki, potem se moramo prav prosvetaši današnjega časa zavesti, da smo dolžni ohraniti spomin na tiste naše rojake, ki so v borbi za svoj narod morali umreti.

Zato gre prijateljem iz Tržiča naša zahvala, da so med nas prišli s tako primernim odrskim delom. Posebno priznanje velja igralcem, ki so svoje vloge doživeto podajali. Vse priznanje tudi režiserju Dolfetu Anderletu, ki je dramo „Vrnili se je“ postavil na oder.

Akcija „Pričevanja dvojezičnosti“

DIJAKI RAZISKUJEJO SODOBNO ZGODOVINO

Dijaki in profesorji zgodovine na Slovenski gimnaziji smo se odločili, da v okviru akcije ministrstva „Dijaki raziskujejo sodobno zgodovino“ poiščemo kar največ dokumentov, ki pričajo o dvojezičnosti na Koroškem nekdanj in danes. Nameravamo pripraviti razstavo še k obletnici podpisa Državne pogodbe.

Zbiramo a) resnično dvojezične dokumente (dvojezične tiskovine, knjige, časopise, plakate, štampiljke, vseh vrst topografske napise, uradne liste idr.) in b) slovenske dokumente, ker pričajo prisotnost slovenskega jezika tudi o slovensko-nemškem značaju dežele (slovenske tiskovine, plakate, stare knjige in revije; slovenske napise v cerkvah, na znamenjih, križevih polih, nagrobnikih, prtiče etc.)

Zato Vas vabimo in prosimo, da nam pri tem delu priskočite na pomoč. Gotovo hranite v svojem domu kake zanimive dokumente dvojezičnosti ali pa so vam znani taki v Vaši bližnji okolici. Opozorite dijake nanje ali pa o njih sporočite na šolo.

Vabimo na SLAVNOSTNO PRIREDITEV

ob 75-letnici ustanovitve SLOVENSKEGA PROSVETNEGA DRUŠTVA „ZVEZDA“ v Hodišah

v nedeljo, dne 20. aprila 1980 ob 14.30 uri pri Svetilju v Plešerki

Sodelujejo: Moški pevski zbor SPD „Edinost“ iz Skofljice mešani pevski zbor „Rož“ iz Šentjakoba moški pevski zbor SPD „Bilka“ iz Bilčova trio SPD „Gorjanci“ iz Kolmarea vasi Sängerrunde Keutschach in domači tamburaški ansambel

od 19. ure naprej PLES igranje „MEZIŠKI RUDARJI“

OBVESTILO

Slovenska prosvetna zveza sporoča, da bo tudi letos spet „Ohceti v Ljubljani“, na kateri se bodo poročili pari iz raznih dežel. Izbiro para s Koroške so organizatorji poverili SPZ. Par, ki bi se želeli poročiti na „Ohceti v Ljubljani“, naj se prijavijo na tajništvo SPZ Celovec, Gasometergasse 10, telefon (0 42 22) 32 550 in sicer do 25. aprila 1980.

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ vabi na

KONCERT

ki bo v nedeljo 20. aprila 1980 ob 14.30 uri v kulturnem domu na Radišah. Gostuje: SPD „Zarja“ iz Železne Kaple.

Nastopajo: moški pevski zbor, mešani pevski zbor, folklorna skupina, ansambel „Obirkvintet“

ANTIFAŠISTIČNI KOMITE CELOVEC

vabi na

demonstracijo

- proti kandidaturi Burgerja za zveznega predsednika
- za prepoved vseh neonacističnih organizacij

v četrtek 24. aprila 1980 ob 17. uri na Novem trgu v Celovcu

- x -

Voznja z avtobusom

na osrednjo demonstracijo vseh ANTIFA komitejev 26. aprila 1980 ob 17. uri na Dunaju.

GOVORIL BO TUDI PREDSTAVNIK KOROŠKIH SLOVENCEV.

Odhod iz Celovca ob 10. uri izpred kolodvora.

Prijave na OH Celovec, tel. 23 7 30/283 ali eno od osrednjih slovenskih organizacij. Cena približno šil. 75.-

ŠPORTNI VESTNIK

Na seminarju športnih delavcev in funkcionarjev v Planici

Mladinsko moštvo SAK v drosih, ki jih je poklonilo podjetje Topsport iz Pilberka

SAK v Velikovcu poražen z 2:1

Večini naših bralcev je že znano, da je Slovenski atletski klub izgubil tekmo proti Velikovcu z 2:1. Čeprav SAK tokrat ni igral tako slabo kot pri zadnjem porazu proti Možberku, to ni zadostovalo za zmago.

Prvi polčas je igral SAK dosti boljše od nasprotnika, toda manjkali so zadetki, ki bi to terensko premoč izražali tudi v rezultatu. V drugem polčasu pa je SAK hotel izboljšati rezultat, kar se mu pa ni posrečilo.

Po 28. minutah so Velikovčani povedli z 1:0 iz prošlega strela, v 37. minuti pa je Marjan Velik po izrednem strelu izenačil. V tej fazi tekme je SAK dočela nadigrati nasprotnika, toda kot že omenjeno, zadetka ni bilo. Kar v začetku drugega polčasa je Velikovec povedel z 2:1, kar pa je bilo za slovenske nogometnike tudi že usodno.

ZVABEK PROTI EITWEGU 1:2

Po precej ostri in razburilni igri je nogometni klub Zvabek preteklo nedeljo utrpel na domačem igrišču proti nasprotniku iz Eitwega poraz 1:2. Je bila to dobra igra, v kateri je domače moštvo imelo precej smole.

Domača enajsterica, ki se nahaja na predzadnjem mestu na lestvici svoje skupine, je začela dokaj borbeno, tudi ni primanjkovalo lepих potez. Vendar je nasprotnik vnesel v igro ostrino, ki je večkrat izgredda v nešportnost. Sicer dobri sodnik si ob vsem tem ni znal veliko pomagati. Vrhu tega pa mu je spodletela napaka, ki je bistveno soodločala o izidu tekme.

Nasprotnik je v prvem polčasu po srečnem strelu prišel v vodstvo, v drugem polčasu pa so gostje celo povedli z 2:0. Po avtogolu iz Eitwega

SAK SAK SAK SAK SAK SAK SAK SAK SAK SAK SAK SAK

vabi na prvenstveno tekmo

SAK - Borovlje

ob 15.00 uri

SAK pod 23 - Borovlje pod 23 (ATUS Ferlach) ob 16.45 uri

ki bo v nedeljo 20. aprila 1980 na domačem (Koschatovem) igrišču v Celovcu.

Navijači in prijatelji SAK prisrčno vabljeni!

Treba je še omeniti dve situaciji v tej tekmi: SAK je dal v prvem polčasu gol, ki ga je sodnik iz nerazumljivih razlogov razveljavil: Golecova podaja s črte je prevzel Velik, streljal je na gol, golman odbije in Hobel dokončno spravi žogo prek golove črte.

V drugem polčasu isti primer: Tik pred outlinijo doseže Hobel žogo, jo poda v center, nakar jo golman porine prek lastne golove črte, in tudi tokrat ni bilo gola...

Nadaljnega komentarja ne bomo dajali, ker se bo potem spet reklo, če SAK zgubi tekmo, da so vselej sodniki krivi.

V nedeljo bo po vsej verjetnosti zaigral za Slovenski atletski klub zopet Justin Polanšek, ki do zdaj zaradi poškodbe ni mogel igrati.

je domače moštvo še enkrat pritisnilo, vendar mu ni uspelo izenačiti. Sicer pa pričata dva strela na vratnico oziroma prečko o smoli, ki je takorekoč igrala usodo.

Pohvaliti je treba celotno domače moštvo, ki je igralo borbeno, pohvaliti pa je treba tudi izvrstnega vratarja Jakoba Lutnika. Istotako pa je treba izreči pohvalo navijačem, ki se jih je zbralo precejšnje število in ki so skozi spodbujali svoje moštvo. Moštvo je nastopilo v sledeči postavi:

J. Lutnik, H. Lutnik, Micheu, Krainz, B. Lampl, S. Lampl, Perč, Pistotnik, Katz (E. Lutnik), Srebotnik, Pernjak.

Opozarjamo vse ljubitelje slovenske knjige, da si lahko

BREZPLAČNO IZPOSODITE KNJIGE

v Slovenski študijski knjižnici. SSK ima svoje prostore v dijaškem domu Slovenskega šolskega društva, Tarviser Strahe 16, tel. 82 9 68.

Knjižnica posluje v ponedeljek in torek od 10. do 18. ure, v sredo, četrtek in petek pa od 8. do 16. ure.

SSK dobiva nekako od l. 1974/75 ves obvezni izvod SRS. Poleg tega zbiramo tudi t. i. avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopnjam ter poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi Vas nekatere zanimale.

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA! Slovenska študijska knjižnica Tarviser Strahe 16 9020 Celovec

KRATEK IZBOR KNJIŽNIH NOVOSTI SLOVENSKE ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE

- ROVAN Pavla: KJE SO TISTE STEZICE, koroška povest, 110 str., ilustr.
- GRILL Valoslav: MED DVE-MA SVETOVOMA, avtobiografija slovenskega Američana ter zgodovinsko poročilo o slovenskem življu v Clevelandu, 629 str., ilustr.
- SUŠIČ Dervis: ZALEZOVALCI, psihološko vohunski roman, 245 str.
- JOKIČ Gojko & VRTUNIČ Gojko: JUGOSLAVIJA, turistični vodnik, 317 str., ilustr.
- V SADNEM VRTU, moj vrtil ma je veselje, 328 str., ilustr.
- GOŠČEK Roland: NOVA VELIKA KUHARSKA KNJIGA, 572 str., ilustr.

Za mlajše bralce

- ČUDODELNA TORBICA, slovenska ljudska pravljica, slikanica
- FINZGAR F. S.: GOSPOD HUNDURNIK, zgodba o psu Riku ter njegovem gospodarju, 125 str., ilustr.
- ČOPIČ Branko: ORLI VZLETE ZGODAJ, povest o šolarskih norčijah ter o vlogi otrok v narodnoosvobodilnem boju, 182 str., ilustr.

Navedene knjige lahko dobite oz. naročite tudi v knjigarni „NASJA KNJIGA“

Celovec, Pavličeva 5-7

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Celovec / Klagenfurt, Gasometergasse 10, tel. 32 550 - Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje